

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Lokalnej Strategii Rozwoju

Kierowanej Przez Społeczność

obszaru

Lokalnej Grupy Działania „Cieszyńska Kraina”

na lata 2016-2024

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznych nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się z w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w procesie aktualizacji Strategii oraz innych dokumentów Stowarzyszenia, ale również uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2023-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy kwietniem a wrześniem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udało by się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Pani Prezes, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankiety.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- W 2021 roku obszar oddziaływania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina” zamieszkiwało 14 8827 osób. Było to o 824 osoby więcej, niż w 2015 roku (wzrost +1%).
- Dynamicznie rośnie liczba budynków mieszkalnych. Między rokiem 2015 a 2021 przeciętnie w gminach LGD „Cieszyńska Kraina” liczba budynków wzrosła o 9%.
- Procentowo udział osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD jest nieco wyższy niż średnia wojewódzka (59,7% w porównaniu do 58,7%).
- Obszar LGD zamieszkuje więcej osób młodych i w średnim wieku, niż przeciętnie w województwie. Odsetek osób 65+ dla LGD wynosi 17,5%, dla Śląska 20,2%.
- W LGD o 41% zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej, na Śląsku spadek o 43%.
- W LGD „Cieszyńska Kraina” funkcjonowało w 2021 roku ponad 17 tysięcy podmiotów gospodarczych o 14% więcej niż w 2015 roku, to więcej niż wzrost dla całego województwa, +9%.
- Średnio w gminie, na obszarze Lokalnej Grupy Działania, funkcjonowało 1185 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności. To więcej niż średnio w gminach Śląska, 1144.
- Na obszarze LSR jest przeciętnie więcej fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń niż w województwie śląskim (32 organizacje w gminie należącej do „Cieszyńskiej Krainy” w porównaniu do 30 organizacji w przeciętnej gminie na śląsku).
- Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2021 roku wynosiła 2837, co było mniej o 1442 osób w porównaniu z 2015 rokiem (procentowy spadek -34%).
- W 2020 roku średnie dochody gmin zrzeszonych w LGD wynosiły 5769 złotych na mieszkańca i były wyższe od średnich dochodów gmin województwa śląskiego, 5635 złotych na mieszkańca.
- 52% mieszkańców uważa, że ich gmina jest dobrym miejscem do życia. 19% nie zgadza się z tym stwierdzeniem. 27% odpowiadających nie wie, czy gmina jest dobrym, czy złym miejscem do życia, w którym można realizować swoje potrzeby.
- Ponad połowa ankietowanych (56%) zauważyła, że w ostatnich latach, od 2016, warunki życia w gminie poprawiły się. Co piąty badany (21%), uważa, że warunki życia się pogorszyły.
- 30% badanych zastanawia się nad zmianą miejsca zamieszkania. Najważniejszym powodem jest brak perspektyw zawodowych oraz powody osobiste.
- Jeśli mieszkańcy sami mogliby decydować o wydatkach finansowych to na pierwszym miejscu, 46% wskazań, znalazła się infrastruktura drogowa. Drugie miejsce z 30%

odpowiedzi zajęła infrastruktura i oferta sportowo – rekreacyjna, a trzecie miejsce dla działań na rzecz ochrony środowiska i klimatu (26% odpowiedzi).

- Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina” jest rozpoznawaną organizacją w regionie. 77% mieszkańców obszaru LSR zna LGD.
- Biuro LGD zostało ocenione bardzo pozytywnie. 55% beneficjentów i wnioskodawców, którzy odpowiadali na ankietę oceniło funkcjonowanie Biura bardzo wysoko.
- Ocena Biura LGD na szczegółowych wymiarach wskazuje, że klienci Biura najwyżej cenią sobie fakt, iż łatwo można umówić spotkanie z pracownikiem biura (74% ocen bardzo wysokich) oraz łatwo uzyskać telefoniczne wsparcie (68%).
- Szczegółowy zakres działań realizowanych przez Biuro LGD również zyskał bardzo dużo ocen pozytywnych (co najmniej 43% ocen bardzo dobrych). Najwyżej zostało ocenione informowanie członków LGD o funkcjonowaniu Stowarzyszenia (60% bardzo dobrych ocen). Prowadzenie doradztwa i organizacja naborów wniosków zebrały po 57% bardzo wysokich ocen.
- 85% ankietowanych potwierdza, że nabory ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców, w tym 21% badanych twierdzi, że wpisywały się idealnie.
- Niemal wszyscy (90%) ankietowani wnioskodawcy i beneficjenci uważają, że środki przeznaczone na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie.

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania.....	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne	6
3.4.	Pytania badawcze.....	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	14
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju	14
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju	23
5.3.	Funkcjonowanie LGD.....	33
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	46
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	50
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	55
8.	Spis tabel i wykresów	57
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania	60
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:.....	60
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:	60
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD.....	61
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD.....	68
9.5.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego	77

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczność** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągnięcia celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaki jest wpływ systemu zbierania i przekazywania informacji o wdrażaniu i monitoringu Urzędu Marszałkowskiego na sprawność funkcjonowania LGD?
- Jak LGD funkcjonowała w warunkach niepewności legislacyjnej?
- Czy długość procesu weryfikacji wniosków wpłynęła na planowe osiągnięcie wskaźników oraz na wizerunek LGD?
- Czy zasady realizacji projektów grantowych PROW spełniały kryteria prostoty i przyjazności finansowej dla LGD i realizatorów zadań?
- Czy brak standaryzacji procedur na poziomie województwa wpłynął na szybkość i jakość weryfikowania wniosków?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnym ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (desk research)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie

niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 i 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (Computer Assisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je w

wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankiety można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doбором próby, który jest faktycznie doбором przypadkowym, dodatkowo obarczonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 31 osób.

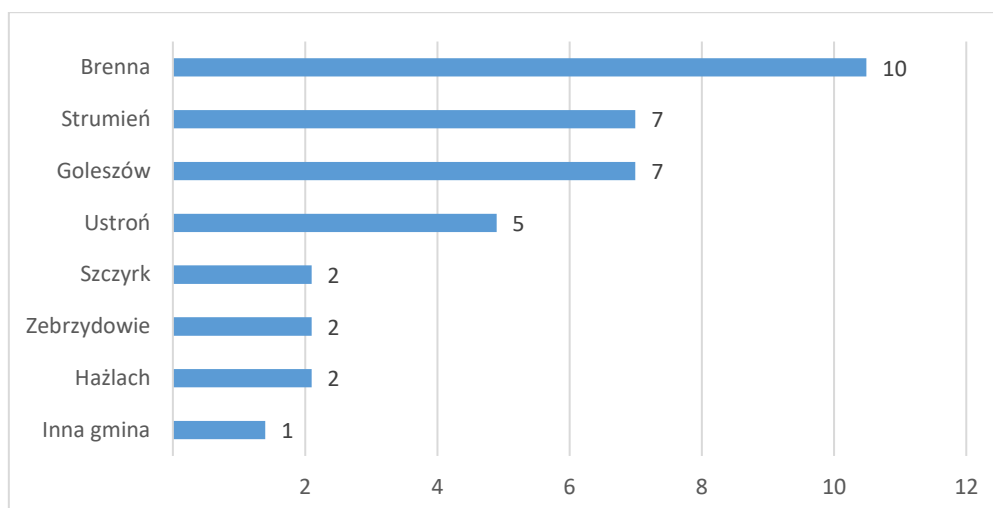
- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 488 ankiet. Z uwagi na charakter badań CAWI dokonano weryfikacji braków danych i do dalszej analizy przeznaczono 188 ankiet.

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin

Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z -beneficjentami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z prezesem/dyrektorem Biura
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękomię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwi późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustro umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

W 2021 roku obszar oddziaływania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina” zamieszkiwało 148 827 osób. Było to o 824 osoby więcej, niż w 2015 roku (wzrost +1%). W tym samym czasie województwo śląskie „straciło” 3% mieszkańców. Na uwagę zasługuje fakt, że na obszarze LSR liczba ludności zwiększała się w latach 2016 - 2019, by od roku 2020 spadać. Patrząc na okres 2015 – 2021 w pięciu gminach, Brenna, Chybie, Hażlach, Istebna, Strumień liczba mieszkańców powiększyła się o 2%. Najbardziej o 2% zmniejszyła się liczba ludności w gminie Wiśla. Największą gminą jest Skoczów (26 730 osób w 2021 roku) a najmniejszą Szczyrk (5656 mieszkańców).¹

Tabela 1. Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	4570849	4559164	4548180	4533565	4517635	4492330	4455877
Brenna	11105	11176	11230	11187	11285	11373	11374
Chybie	9648	9741	9741	9809	9825	9832	9831
Dębowiec	5777	5826	5810	5824	5833	5845	5821
Goleszów	13058	13131	13122	13122	13142	13142	13136
Hażlach	10658	10704	10802	10829	10915	10919	10884
Istebna	11964	12044	12111	12110	12159	12184	12217
Skoczów	26770	26787	26897	26970	26910	26788	26730
Strumień	12987	13049	13164	13197	13272	13256	13298
Szczyrk	5715	5734	5699	5747	5751	5710	5656
Ustroń	16013	16065	16108	16054	16067	15989	15875
Wiśla	11090	11048	11106	11171	11096	11007	10898
Zebrzydowice	13218	13190	13284	13253	13263	13220	13107
Suma LGD	148003	148495	149074	149273	149518	149265	148827

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Szczegółowe analizy przepływów ludności wskazują, że obszar Lokalnej Strategii Rozwoju jest atrakcyjny dla własnych mieszkańców i dla przyjezdnych. Średnie saldo migracji wewnętrznej i zewnętrznej na 1000 ludności jest wartością dodatnią od 2016 do 2021 roku. W 2021 roku saldo migracji wyniosło niemal 2 osoby na 1000, przy wartości (-1) dla województwa śląskiego.

¹ Dane dotyczące ludności za 2020 i 2021 r. podane są według starego schematu liczenia przez GUS liczby ludności na terenach wiejskich

Najwięcej mieszkańców przyjeżdża na stałe do gmin Brenna, Goleszów, Ustroń (ponad 4 osoby na 1000). W gminach Szczyrk i Zebrzydowice jest najbardziej negatywny wskaźnik salda migracji (około -2 osoby na 1000).

Tabela 2. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicznym na 1000 ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	bd	-1	-0,93	-1,11	-1,04	-0,78	-1
Brenna		8,18	1,61	4,53	6,77	9,37	4,41
Chybie		2,17	-0,51	1,64	0,71	0,71	5,6
Dębowiec		1,38	-3,26	-1,9	3,61	1,03	3,42
Goleszów		4,82	3,97	3,58	4,71	6,07	4,73
Hażlach		2,9	1,68	3,88	5,06	0,64	1,29
Istebna		2,17	-0,66	0,25	-1,24	-1,89	-0,74
Skoczów		-0,93	3,02	0,74	-1,19	-0,26	2,95
Strumień		1,69	5,36	0,08	2,04	-0,68	2,49
Szczyrk		0	-5,08	3,5	-1,92	-4,71	-2,12
Ustroń		1,81	5,48	3,29	3,92	1,68	4,39
Wiśła		-1,26	0	2,07	-4,22	-0,72	-0,82
Zebrzydowice		0,6	3,71	0,45	-2,42	2,34	-1,82
Średnio LGD	bd	1,96	1,28	1,84	1,32	1,13	1,98

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Dynamicznie rośnie liczba budynków mieszkalnych. Między rokiem 2015 a 2021 przeciętnie w gminach LGD „Cieszyńska Kraina” liczba budynków wzrosła o 9%, w województwie 8%. Najwięcej budynków przybyło w gminie Skoczów i Dębowiec (po 13%), najmniej w Szczyrku (+5%).

Tabela 3. Liczba budynków mieszkalnych w gminie

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	637687	644076	650844	658031	674638	674513	689455
Brenna	4471	4524	4580	4654	4738	4740	4885
Chybie	2215	2231	2250	2275	2316	2336	2393
Dębowiec	1342	1356	1369	1393	1446	1488	1512
Goleszów	3178	3210	3238	3270	3434	3445	3564
Hażlach	2391	2416	2460	2487	2558	2563	2643
Istebna	3437	3486	3547	3604	3676	3662	3780
Skoczów	4660	4707	4764	4843	5071	5136	5277
Strumień	3010	3039	3078	3103	3183	3186	3275
Szczyrk	2030	2040	2050	2058	2100	2071	2135
Ustroń	3817	3853	3889	3930	4050	4036	4153
Wiśła	3108	3128	3157	3178	3241	3232	3292

Zebrzydowice	3152	3184	3208	3233	3295	3300	3338
Średnio LGD	3068	3098	3133	3169	3259	3266	3354

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Procentowo udział osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD jest nieco wyższy niż średnia wojewódzka (59,7% w porównaniu do 58,7%). Co ważne udział tej grupy w okresie 2015 – 2021 zmniejsza się wolniej (-4%) niż w województwie śląskim (-6%). Najwięcej osób w wieku produkcyjnym zamieszkuje gminę Hażlach (62,5%), a najmniej Ustroń (55,6%).

Tabela 4. *Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	62,5	61,8	61,1	60,3	59,6	59,1	58,7
Brenna	61,6	61,3	61,1	61	60,6	60,3	60,3
Chybie	62,6	61,8	61,3	60,7	60,5	60,1	59,7
Dębowiec	63,8	63,3	62,9	62,5	62,2	61,7	61,2
Goleszów	61,8	61,5	61,3	61,2	60,6	60,3	59,8
Hażlach	64,4	64,2	63,9	63,5	62,8	62,4	62,5
Istebna	62,8	62,7	62,2	61,9	61,6	61,2	60,7
Skoczów	61,5	60,9	60,4	59,9	59,3	58,9	58,6
Strumień	63,5	62,9	62,1	61,6	60,7	60,1	59,8
Szczyrk	63,7	63,2	62,8	62,3	61,2	60,4	59,9
Ustroń	59,3	58,4	57,6	56,9	56,4	56	55,6
Wisła	61,1	60,5	59,8	59,5	58,7	58,4	58,3
Zebrzydowice	61	60,8	60,5	60,1	59,6	59,7	59,8
Średnio LGD	62,3	61,8	61,3	60,9	60,4	60,0	59,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Obszar LGD zamieszkuje więcej osób młodych i w średnim wieku, niż przeciętnie w województwie. Odsetek osób 65+ dla LGD wynosi 17,5%, dla Śląska 20,2%. Najwięcej seniorów zamieszkuje w gminie Wisła (20,5%), a najmniej w gminie Istebna (13%). W ramach gmin należących do Lokalnej Grupy Działania inne są dynamiki zmian demograficznych. Najszybciej osób najstarszych przybywa w gminie Chybie (+25% w skali sześciu lat) a najwolniej w gminie Brenna (+8). W całym województwie wskaźnik obciążenia demograficznego wzrósł o 21%

Tabela 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem)

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	16,7	17,3	18	18,6	19,2	19,8	20,2
Brenna	14,6	15	15,3	15,4	15,5	15,7	15,7
Chybie	13	13,6	14,3	14,8	15,3	15,7	16,2
Dębowiec	13	13,3	13,6	14	14,4	14,9	15,2
Goleszów	16,1	16,6	16,9	17,3	17,9	18,1	18,6
Hażlach	11,8	12,2	12,6	13,4	13,9	14,4	14,5
Istebna	11	11,1	11,6	12	12,4	12,7	13
Skoczów	15,2	16	16,9	17,5	18	18,5	18,9
Strumień	12,9	13,4	13,7	14,2	14,8	15,5	15,8
Szczyrk	15,9	16,3	16,6	16,9	17,5	18,3	18,8
Ustroń	19,9	20,7	21,6	22,4	23,1	23,6	24
Wisła	17,7	18,3	18,8	19,2	19,8	20,5	20,5
Zebrzydowice	15,4	16	16,3	17,1	17,8	18	18,3
Średnio LGD	14,7	15,2	15,7	16,2	16,7	17,2	17,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

O 41% zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej (wskaźnik na 10 tys. ludności), na Śląsku spadek o 43%. Obecnie najmniej takich osób jest w gminie Hażlach (93 na 10 tys.) oraz Dębowiec (187 na 10 tys.). W Dębowcu notujemy najszybszy spadek osób potrzebujących wsparcia, 67% w okresie 6 lat. W gminach LGD jest więcej beneficjentów pomocy społecznej na 10 tysięcy mieszkańców, 314 osób w porównaniu do liczby dla całego województwa, 276 osób na 10 tysięcy mieszkańców.

Tabela 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	485	442	380	338	304	276	b.d.
Brenna	625	586	531	455	410	341	
Chybie	508	464	400	385	302	257	
Dębowiec	570	430	474	348	261	187	
Goleszów	326	255	261	226	234	219	
Hażlach	182	157	154	109	106	93	
Istebna	997	902	785	767	717	667	
Skoczów	431	385	344	323	291	273	
Strumień	638	577	546	463	426	420	
Szczyrk	561	524	411	322	324	307	
Ustroń	372	386	348	344	321	306	
Wisła	648	563	478	419	428	408	
Zebrzydowice	545	498	434	357	332	295	
Średnio LGD	534	477	431	377	346	314	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W LGD „Cieszyńska Kraina” funkcjonowało w 2021 roku ponad 17 tysięcy podmiotów gospodarczych o 14% więcej niż w 2015 roku. W województwie śląskim liczba podmiotów wzrosła o 9%. Najwięcej przedsiębiorstw jest w gminie Skoczów (3019 podmiotów), średni wzrost od 2015 roku + 11%. Najmniej podmiotów jest w gminie Chybie (797), wzrost o 17% w porównaniu z 2015 rokiem. Najwolniej przybywa podmiotów w gminie Ustroń, tylko 5% w skali sześciu lat.

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	465779	467090	469927	472498	481757	494282	509838
Brenna	1148	1175	1203	1233	1290	1360	1451
Chybie	675	679	681	709	740	767	797
Dębowiec	577	573	569	581	606	624	649
Goleszów	1306	1333	1307	1326	1380	1432	1514
Hażlach	803	795	807	833	856	900	960
Istebna	965	982	1009	1090	1157	1211	1253
Skoczów	2720	2723	2707	2737	2817	2888	3019
Strumień	1024	1048	1063	1091	1115	1146	1189
Szczyrk	974	957	982	1002	1026	1057	1094
Ustroń	2464	2454	2457	2426	2432	2487	2575
Wisła	1695	1668	1642	1684	1745	1777	1825
Zebrzydowice	848	840	834	844	886	904	927
Suma LGD	15199	15227	15261	15556	16050	16553	17253

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Średnio w gminie, na obszarze Lokalnej Grupy Działania, funkcjonowało 1185 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności. To więcej niż średnio w gminach Śląska, 1144. W rejonie funkcjonowania LGD, trzy gminy, Szczyrk, Ustroń, Wisła mają wynik zdecydowanie powyżej średniej (ponad 1600 podmiotów wpisanych do REGON na 10 tysięcy ludności). Po drugiej stronie skali mamy gminy Hażlach, Zebrzydowice i Strumień, w każdej poniżej 900 podmiotów na 10 tysięcy ludności.

Tabela 8. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	1019	1025	1033	1042	1066	1100	1144
Brenna	1034	1051	1071	1102	1143	1196	1276
Chybie	700	697	699	723	753	780	811
Dębowiec	999	984	979	998	1039	1068	1115
Goleszów	1000	1015	996	1011	1050	1090	1153
Hażlach	753	743	747	769	784	824	882
Istebna	807	815	833	900	952	994	1026
Skoczów	1016	1017	1006	1015	1047	1078	1129
Strumień	788	803	808	827	840	865	894
Szczyrk	1704	1669	1723	1744	1784	1851	1934
Ustroń	1539	1528	1525	1511	1514	1555	1622
Wiśła	1528	1510	1478	1507	1573	1614	1675
Zebrzydowice	642	637	628	637	668	684	707
Średnio LGD	1043	1039	1041	1062	1096	1133	1185

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba organizacji pozarządowych na obszarze „Cieszyńskiej Krainy” rośnie 7% w latach 2015 - 2021. W tym samym czasie w województwie śląskim liczba stowarzyszeń wzrosła o 15%. Wśród gmin LGD rekordzistą jest gmina Goleszów, wzrost 28%. W gminie Dębowiec notujemy spadki, -14%. Na obszarze LSR jest przeciętnie więcej fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń niż w województwie śląskim (32 organizacje na obszarze LGD w porównaniu do 30 na obszarze Śląska).

Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	26	27	29	27	28	29	30
Brenna	25	26	28	29	29	29	32
Chybie	12	12	12	11	11	11	12
Dębowiec	36	36	33	31	31	31	31
Goleszów	25	27	28	29	30	31	32
Hażlach	23	24	25	26	27	27	28
Istebna	27	28	28	29	30	32	32
Skoczów	33	35	34	30	32	32	33
Strumień	19	20	21	19	19	20	20
Szczyrk	59	61	58	50	52	58	58
Ustroń	42	42	46	42	43	46	49
Wiśła	48	50	50	45	44	44	45
Zebrzydowice	12	13	15	12	14	13	13
Średnio LGD	30	31	32	29	30	31	32

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2021 roku wynosiła 2837, co było mniej o 1442 osób w porównaniu z 2015 rokiem (procentowy spadek -34%). W województwie śląskim w latach 2015-2021 bezrobocie zmniejszyło się o 49%. Najmniej bezrobotnych na obszarze funkcjonowania LSR było w roku 2019 (2545 osób), później z powodu pandemii nastąpił wzrost do 3250 w 2020, by w kolejnym roku spaść. Najszybciej bezrobocie w ostatnich 6 latach spadało w gminie Szczyrk (-69%), a najwolniej w gminie Hażlach i Skoczów (-23%).

Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	148508	119981	94687	80079	66521	91032	76324
Brenna	342	275	254	233	193	242	224
Chybie	245	190	187	152	145	183	158
Dębowiec	122	105	95	83	81	103	75
Goleszów	361	299	264	266	249	318	273
Hażlach	268	227	220	207	186	238	206
Istebna	478	424	376	304	270	353	335
Skoczów	654	543	480	457	427	567	504
Strumień	360	283	221	192	193	243	213
Szczyrk	243	158	107	78	81	108	75
Ustroń	452	427	332	314	302	349	318
Wisła	444	376	337	270	239	313	245
Zebrzydowice	310	259	240	190	179	233	211
Suma LGD	4279	3566	3113	2746	2545	3250	2837

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Średnio w gminach LGD w 2021 roku udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 3,1%, to nieznacznie więcej niż w województwie śląskim, 2,9%. Największy odsetek bezrobotnych jest w gminie Istebna 4,5%, a najmniejszy Dębowiec, 2,1%. Porównując wskaźnik liczby bezrobotnych (udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) dla gmin LGD i województwa śląskiego obserwujemy niepokojącą tendencję. W 2015 i 2016 roku w województwie śląskim wskaźnik był o 9%-10% wyższy niż na obszarze LSR, czyli w analizowanych gminach bezrobotnych było relatywnie mniej. W kolejnych latach, od 2019, relacja się odwróciła. To w gminach zrzeszonych w „Cieszyńskiej Krainie” relatywny wskaźnik bezrobocia jest wyższy niż w województwie.

Tabela 11. *Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach)*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	5,2	4,3	3,4	2,9	2,5	3,4	2,9
Brenna	5	4	3,7	3,4	2,8	3,5	3,3
Chybie	4,1	3,2	3,1	2,6	2,4	3,1	2,7
Dębowiec	3,3	2,8	2,6	2,3	2,2	2,9	2,1
Goleszów	4,5	3,7	3,3	3,3	3,1	4	3,5
Hażlach	3,9	3,3	3,2	3	2,7	3,5	3
Istebna	6,4	5,6	5	4,1	3,6	4,7	4,5
Skoczów	4	3,3	3	2,8	2,7	3,6	3,2
Strumień	4,4	3,4	2,7	2,4	2,4	3,1	2,7
Szczyrk	6,7	4,4	3	2,2	2,3	3,1	2,2
Ustroń	4,8	4,6	3,6	3,4	3,3	3,9	3,6
Wisła	6,6	5,6	5,1	4,1	3,7	4,9	3,9
Zebrzydowice	3,8	3,2	3	2,4	2,3	3	2,7
Średnio LGD	4,8	3,9	3,4	3,0	2,8	3,6	3,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS suma miejsc noclegowych na obszarze oddziaływania LGD w lipcu 2021 roku wynosiła 13977 i była o 5% niższa niż w 2015 roku. Na zmiany w turystyce w ostatnich latach ma bez wątpienia wpływ pandemia, w 2019 roku liczb miejsc była o 1502 większa niż w 2021. Najszybciej miejsc noclegowych przybywa w gminie Brenna (+78% w skali 6 lat) a największy spadek notuje gmina Istebna (-27%).

Tabela 12. *Miejsca noclegowe w lipcu*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	45884	47240	47170	49096	51639	46964	47275
Brenna	553	429	653	871	1200	1027	987
Chybie	52	52	52	52	52	52	48
Dębowiec	10	10	10	52	52	52	52
Goleszów	0	0	0	0	0	0	0
Hażlach	0	0	0	0	0	0	0
Istebna	502	568	504	543	424	391	364
Skoczów	77	70	54	84	76	76	75
Strumień	37	33	37	37	37	37	37
Szczyrk	2791	2898	2855	2978	2907	2944	2341
Ustroń	5338	5176	5344	5445	5492	5271	5300
Wisła	5308	5314	4714	4675	5177	4769	4709
Zebrzydowice	61	61	62	66	62	66	64
Suma LGD	14729	14611	14285	14803	15479	14685	13977

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2020 roku (brak danych za 2021) średnie dochody gmin zrzeszonych w LGD wynosiły 5769 złotych na mieszkańca i były wyższe od średnich dochodów gmin województwa śląskiego, 5635 złotych na mieszkańca. W latach 2015 – 2021 dochody gmin zwiększyły się o 75% (w województwie o 72%). Najbogatsza gmina w 2021 per capita to Chybie 7829 złotych, a najniższy dochód na mieszkańca notuje Golezów, 4853 złotych.

Tabela 13. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na jednego mieszkańca (w złotych)

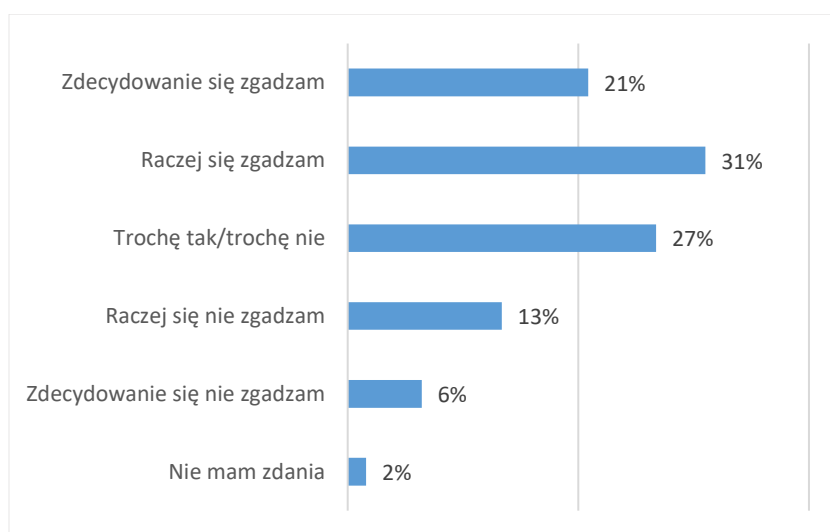
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	3 277	3 804	4 081	4 479	5 052	5 635	bd
Brenna	2 976	3 874	4 100	4 590	5 181	5 345	
Chybie	3 649	3 831	3 907	4 429	6 023	7 829	
Dębowiec	3 315	3 710	4 138	4 592	5 354	5 323	
Golezów	2 610	3 284	3 569	3 823	4 474	4 853	
Hażlach	2 892	3 421	3 771	4 178	5 048	5 628	
Istebna	3 381	4 194	4 565	5 893	5 329	6 684	
Skoczów	3 100	3 573	3 914	4 272	4 725	5 424	
Strumień	3 231	3 674	3 936	4 224	4 862	5 632	
Szczyrk	3 745	4 682	6 312	5 201	6 180	5 756	
Ustroń	3 980	4 828	5 067	5 423	5 950	6 136	
Wisła	3 678	4 117	4 364	4 912	5 285	5 595	
Zebrzydowice	3 092	3 566	3 726	4 119	4 565	5 009	
Średnio LGD	3 304	3 896	4 281	4 638	5 248	5 768	bd

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

52% mieszkańców uważa, że ich gmina jest dobrym miejscem do życia. 19% nie zgadza się z tym stwierdzeniem. 27% odpowiadających nie wie, czy gmina jest dobrym, czy złym miejscem do życia, w którym można realizować swoje potrzeby.

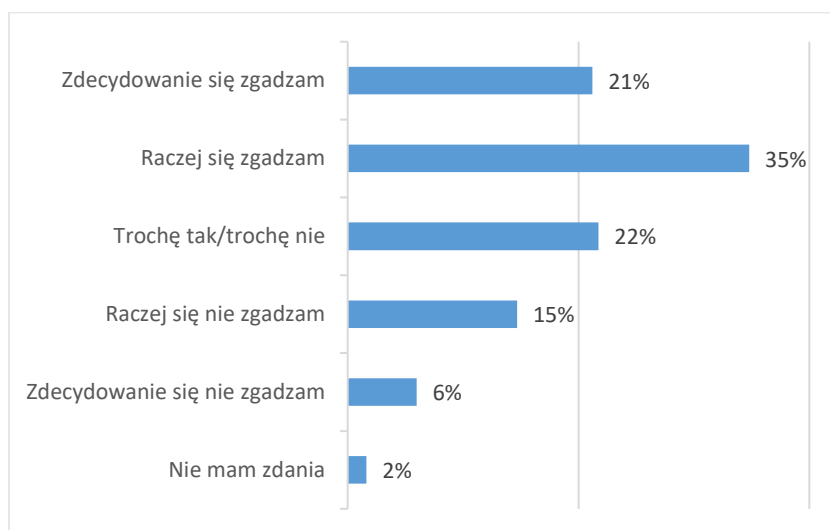
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Źródło: badania własne

Ponad połowa ankietowanych (56%) zauważyła, że w ostatnich latach, od 2016, warunki życia w gminie poprawiły się. Co piąty badany (21%), uważa, że warunki życia się pogorszyły. 2% ankietowanych nie ma zdania, a 22% uważa, że trochę się poprawiły, a trochę nie poprawiły.

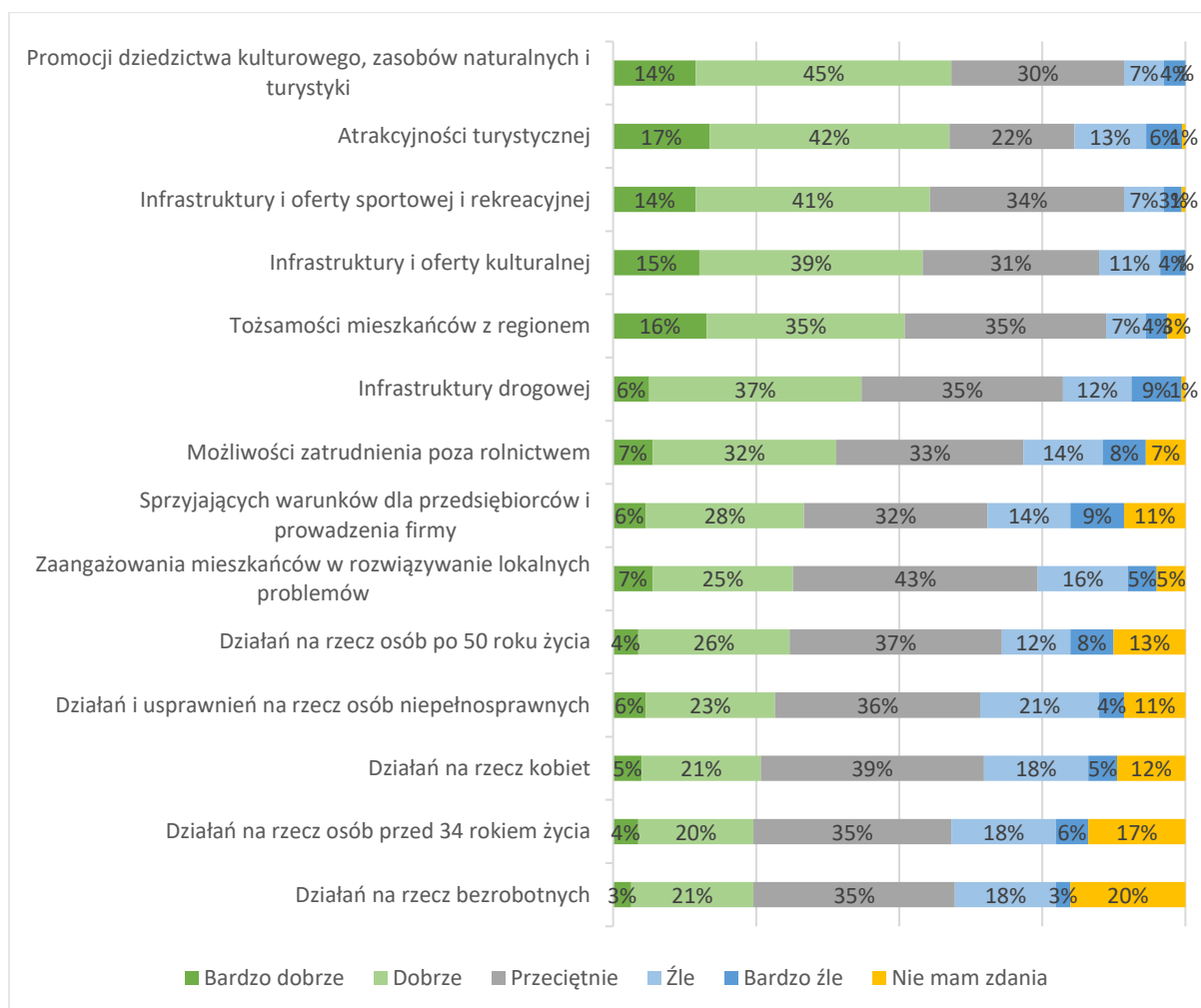
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Źródło: badania własne

Mieszkańcy ocenili swoje gminy dobrze i bardzo dobrze. Wśród kilkunastu ocenianych wymiarów odsetek ocen pozytywnych zawsze jest większy niż ocen negatywnych. Gmina została oceniona najlepiej pod względem promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki oraz atrakcyjność turystyczna gminy (po 59% pozytywnych odpowiedzi). Na trzecim miejscu z 55% pozytywnych odpowiedzi znalazła się infrastruktura i oferta sportowo – rekreacyjna. Najbardziej negatywne oceny zebrały działania na rzecz osób niepełnosprawnych (25% negatywnych ocen), działania na rzecz osób młodych, przed 34 rokiem życia oraz na warunki prowadzenie działalności gospodarcze – ostatnie dwa stwierdzenia po 24% negatywnych wskazań.

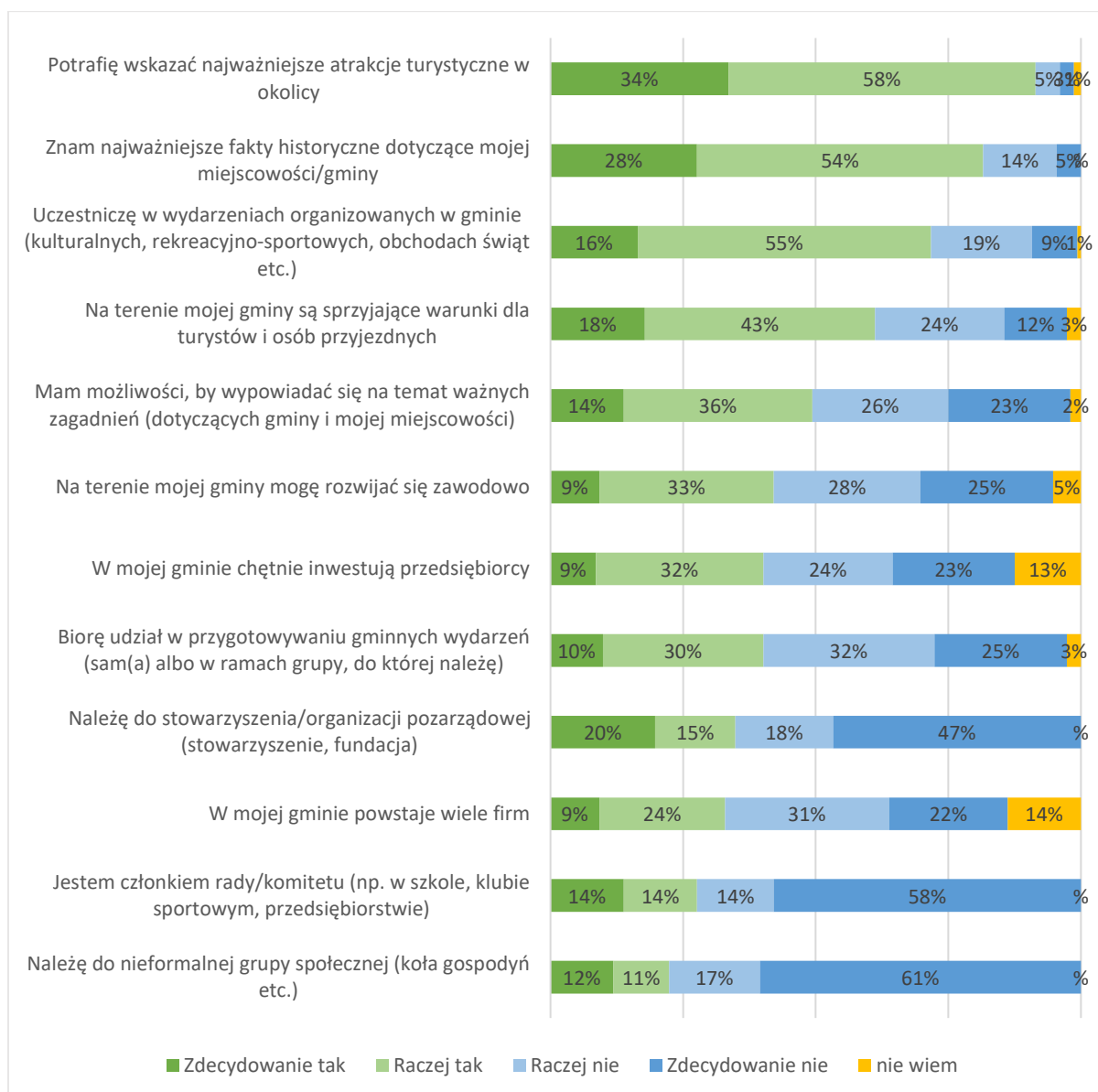
Wykres 4. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Źródło: badania własne

Mieszkańcy znają atrakcje turystyczne okolicy (92%), znają historię swojego regionu (82%) oraz uczestniczą w wydarzeniach organizowanych w gminie (71%). Niestety poziom zaangażowania w działalność społeczną jest niski. 35% badanych twierdzi, że należy do jakiegoś stowarzyszenia, 23%, że należy do nieformalnej grupy społecznej, a 28% jest członkiem jakiejś rady. Około 40% pozytywnie ocenia aspekty gospodarczo – zawodowe: mogą rozwijać się zawodowo oraz twierdzą, że w gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy.

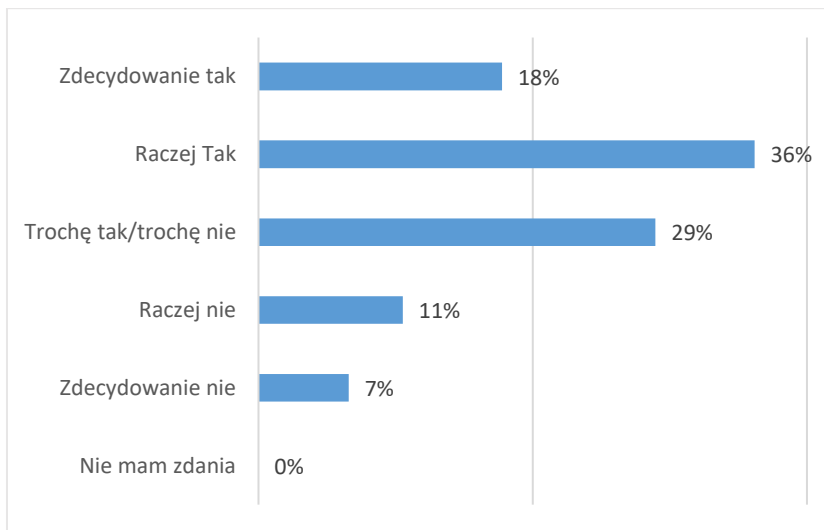
Wykres 5. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Źródło: badania własne

54% ankietowanych jest zadowolonych z życia w gminie. Dużo mniej, 18% nie jest zadowolonych. 29% badanych odpowiedziało, że trochę jest zadowolona, a trochę nie.

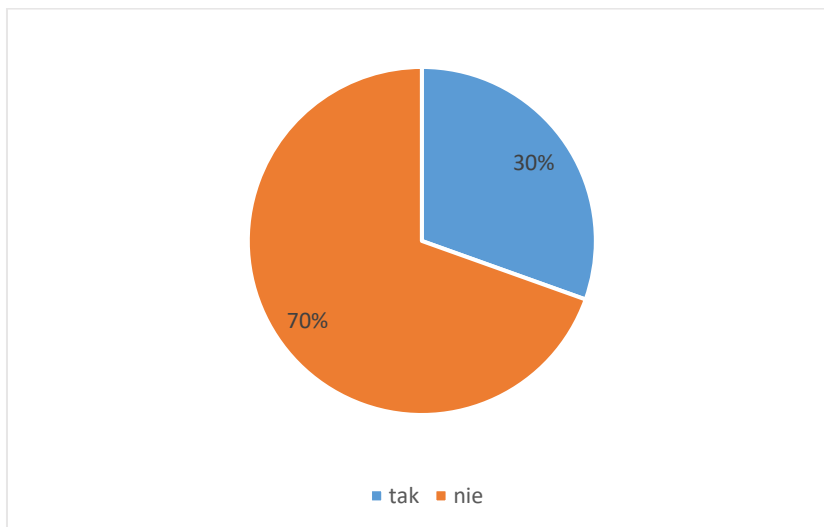
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło: badania własne

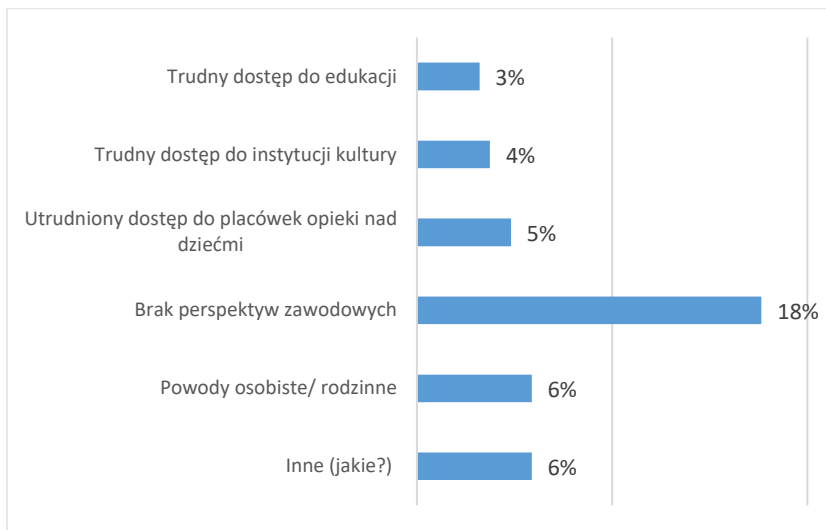
30% badanych zastanawia się nad zmianą miejsca zamieszkania. Najważniejszym powodem jest brak perspektyw zawodowych oraz powody osobiste.

Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

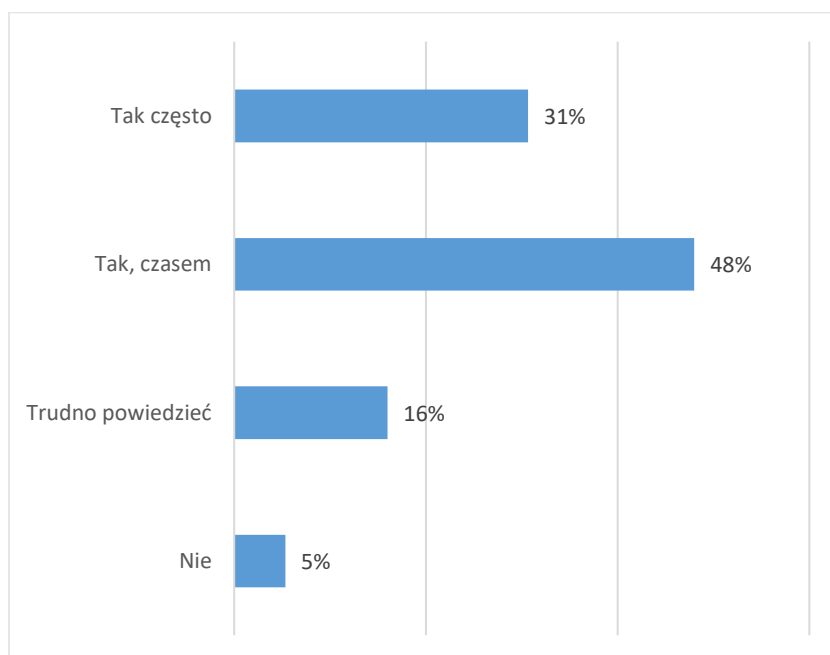
Wykres 8. Jakie są powody zmiany miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

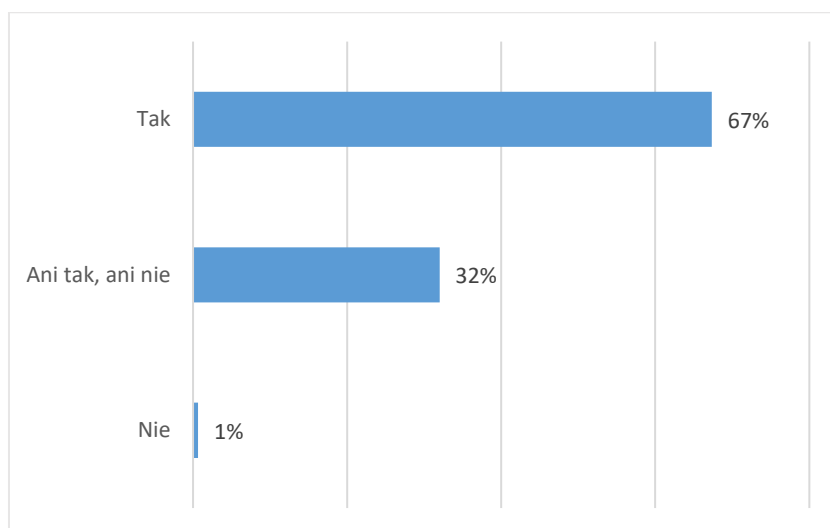
Zdecydowana większość mieszkańców, 78%, korzystała z infrastruktury sfinansowanej ze środków unijnych, w tym 31% potwierdza, że często korzysta z tej infrastruktury. Tylko 5% nie korzystało z tych obiektów. 16% nie jest pewna czy korzystała, czy nie korzystała. Zdaniem 67% badanych mieszkańcy są zainteresowani rozwojem projektów infrastrukturalnych. Tylko 1% jest przeciwnego zdania. 32% ankietowanych nie jest pewna czy mieszkańcy są zainteresowani rozwojem projektów infrastrukturalnych.

Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

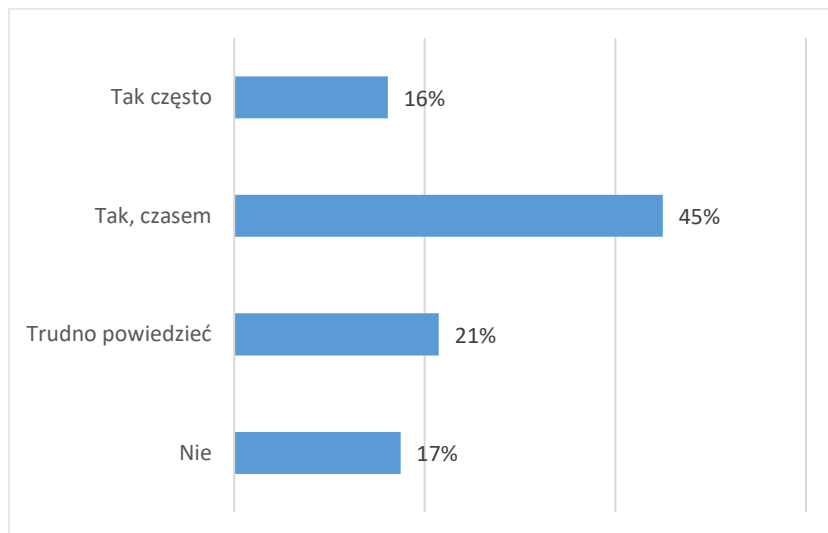

Źródło: badania własne

61% mieszkańców potwierdza, że korzystało ze szkoleń, festynów, spotkań finansowanych ze środków unijnych. Zdecydowanie mniej, 17% nie korzystało, a 21% nie jest pewna. Połowa badanych, 52% przyznaje, że takie projekty interesują mieszkańców. 5% stanowczo

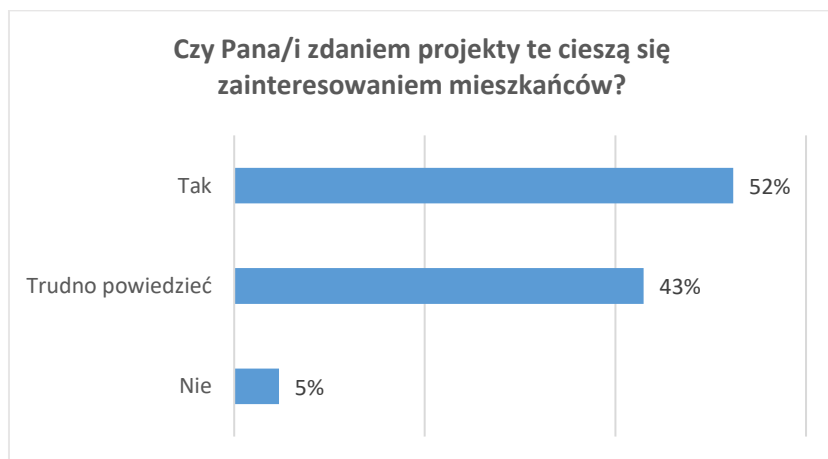
odpowiada, że szkolenia, festyny, spotkania finansowane z Unii nie interesują mieszkańców. Duża grupa, 43%, nie ma zdania w tej sprawie.

Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

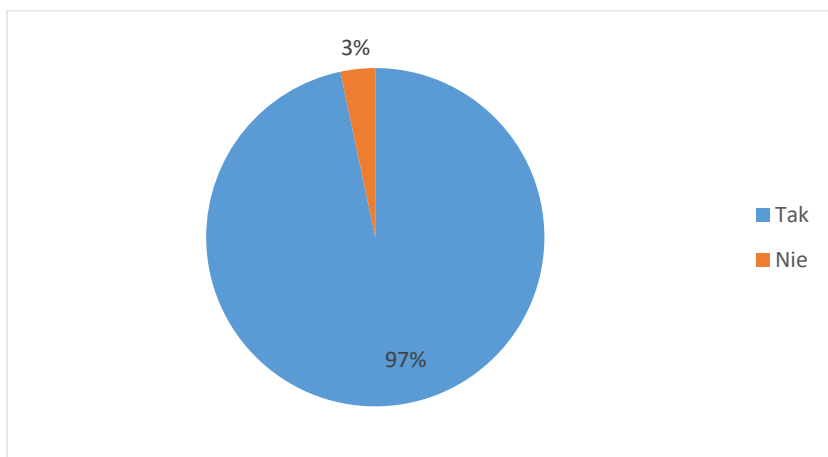

Źródło: badania własne

W badaniu zadaliśmy mieszkańcom zestaw trzech pytań diagnozujących ich szczegółową wiedzę na temat projektów unijnych oraz ogólne nastawienia na ten temat. Generalnie rzecz biorąc wszyscy mieszkańcy słyszeli o tym, że na terenie ich gminy realizowano projekty ze

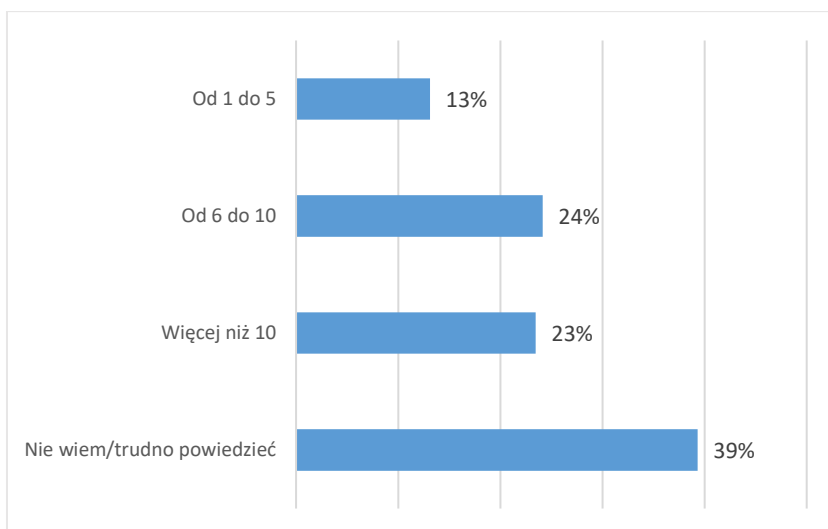
środków unijnych (97% twierdzących odpowiedzi). 39% badanych nie jest w stanie powiedzieć ile tych projektów było, ale pozostali oddają przybliżone liczby. I tak 13% uważa, że w gminie było zrealizowanych nie więcej niż 5 projektów, 24% że tych projektów było od 6 do 10, a 23%, że więcej niż 10. Zdecydowana większość ankietowanych, 75%, przyznaje, że te przedsięwzięcia poprawiły warunki życia w gminie, a tylko 4% jest przeciwnego zdania.

Wykres 13. Czy w Pana/i gminie, poczynwszy od 2016 roku realizowano projekty ze środków unijnych?

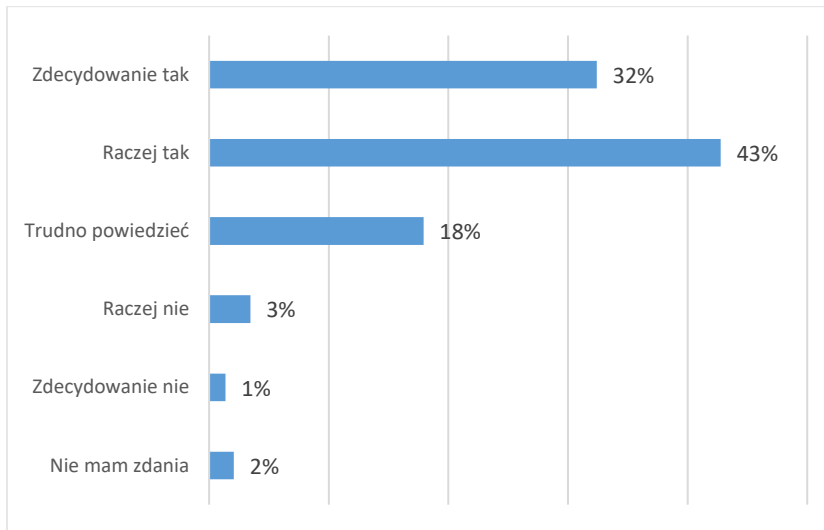
Źródło: badania własne

Wykres 14. Ile projektów zrealizowano?

Źródło: badania własne

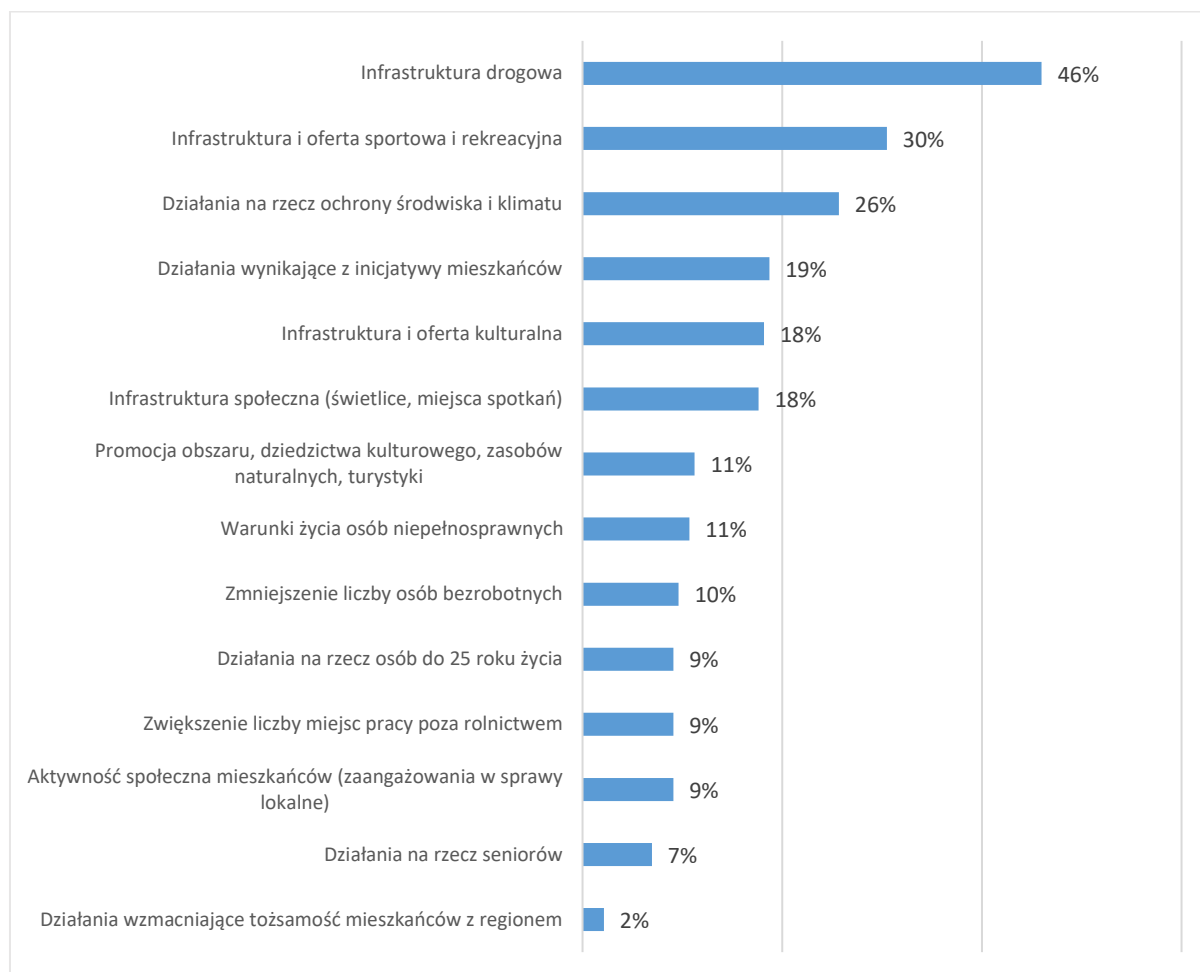
Wykres 15. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?

Źródło: badania własne

W ankiecie padło pytanie, na co osoba badana przeznaczyłaby dodatkowe środki finansowe. Na pierwszym miejscu z 46% wskazań znalazła się infrastruktura drogowa. Drugie miejsce z 30% odpowiedzi zajęła infrastruktura i oferta sportowo – rekreacyjna, a trzecie miejsce na podium dla działań na rzecz ochrony środowiska i klimatu (26% odpowiedzi). Najmniej wskazań zebrały działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem (2%) oraz działania na rzecz seniorów (7%). Niewiele więcej, 9%, głosowało na rzecz zwiększenia aktywności mieszkańców, wsparcie młodych osób do 25 roku życia, oraz działania zwieszające liczbę miejsc pracy poza rolnictwem.

Wykres 16. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

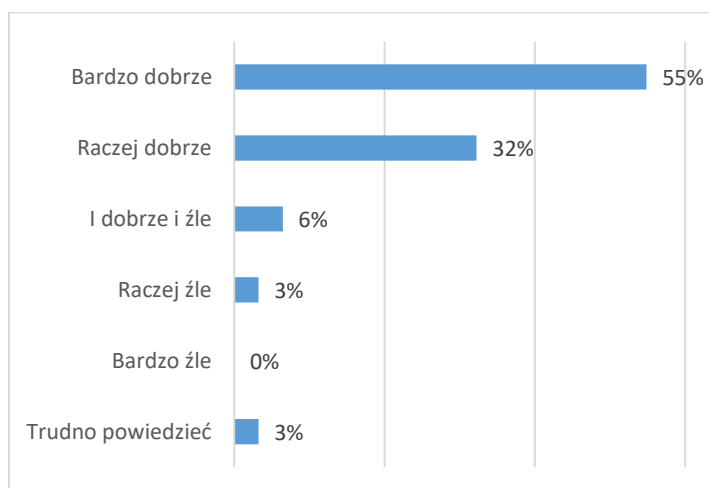
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

Biuro LGD zostało ocenione bardzo pozytywnie. 55% beneficjentów i wnioskodawców, którzy odpowiadali na ankietę oceniło funkcjonowanie Biura bardzo wysoko. Kolejne 32% wystawiło ocenę wysoką. Źle i bardzo źle oceniło Biuro LGD tylko 3% ankietowanych.

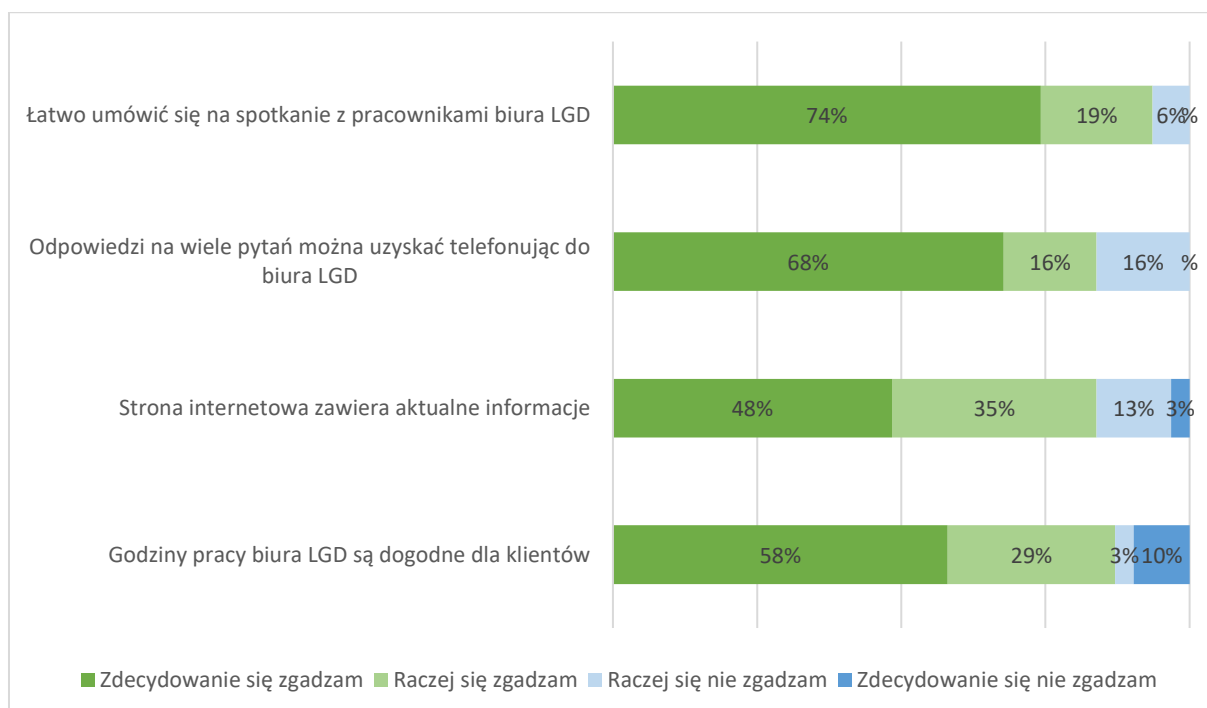
Wykres 17. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Źródło: badania własne

Ocena Biura LGD na szczegółowych wymiarach wskazuje, że klienci Biura najwyżej cenią sobie fakt, iż łatwo można umówić spotkanie z pracownikiem biura (74% ocen bardzo wysokich) oraz łatwość uzyskania telefonicznego wsparcia (68%). Relatywnie najmniej bardzo wysokich ocen zbiera strona internetowa Stowarzyszenia. Aktualność zawartych tam informacji bardzo wysoko oceniło 48% badanych.

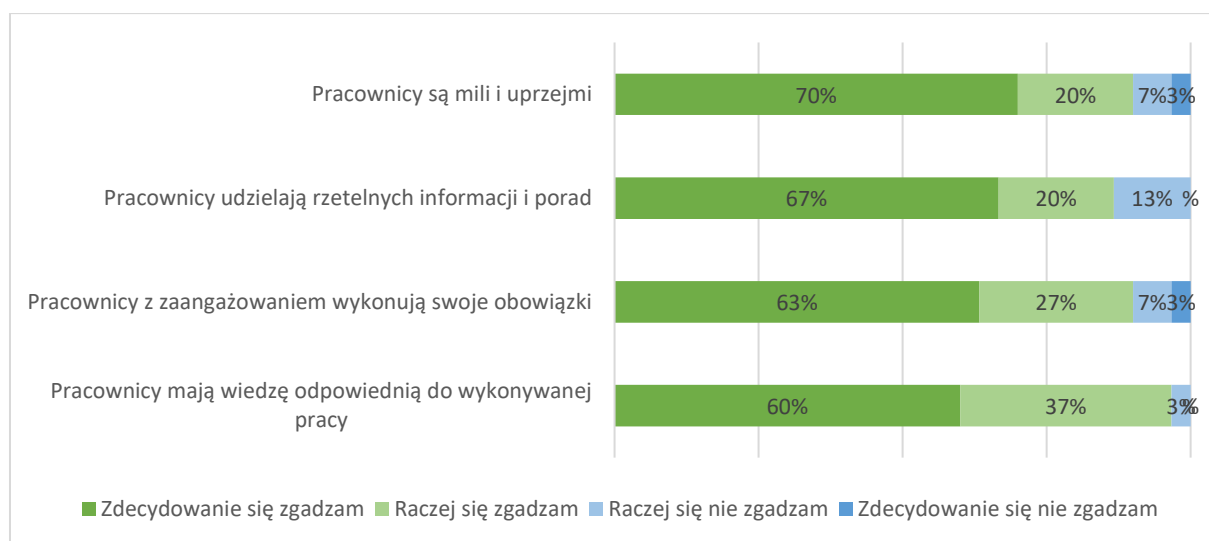
Wykres 18. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Źródło: badania własne

Pracownicy Biura LGD zostali również ocenieni bardzo wysoko. Każdy z ocenianych wymiarów uzyskał minimum 60% ocen bardzo wysokich. Najwięcej badanych zgodziło się, że pracownicy są mili i uprzejmi (70% odpowiedzi zdecydowanie się zgadzam). 67% odpowiadających zdecydowanie zgodziło się, że pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad. 63% dało podobną ocenę stwierdzeniu, że pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki a 60%, że mają odpowiednią wiedzę do wykonywanej pracy.

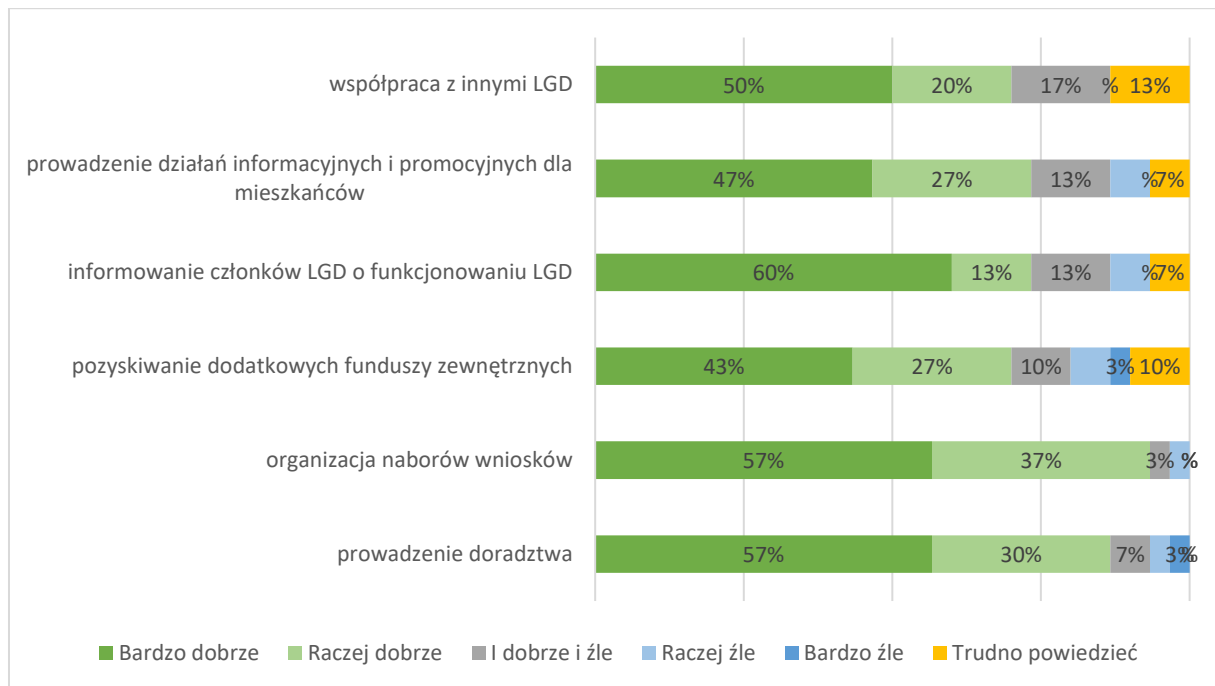
Wykres 19. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Źródło: badania własne

Szczegółowy zakres działań realizowanych przez Biuro LGD również zyskał bardzo dużo ocen pozytywnych (co najmniej 43% ocen bardzo dobrych). Najwyżej zostało ocenione informowanie członków LGD o funkcjonowaniu Stowarzyszenia (60% bardzo dobrych ocen). Prowadzenie doradztwa i organizacja naborów wniosków zebrały po 57% bardzo wysokich ocen. W dwóch przypadkach mamy relatywnie wysoką liczbę osób, która wybrała odpowiedź trudno powiedzieć. Przypuszczalnie, współpraca z innymi LGD oraz pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych to obszary, które są w najmniejszym stopniu komunikowane na zewnątrz, dlatego beneficjenci i wnioskodawcy mogą mieć mniejszą wiedzę na ten temat.

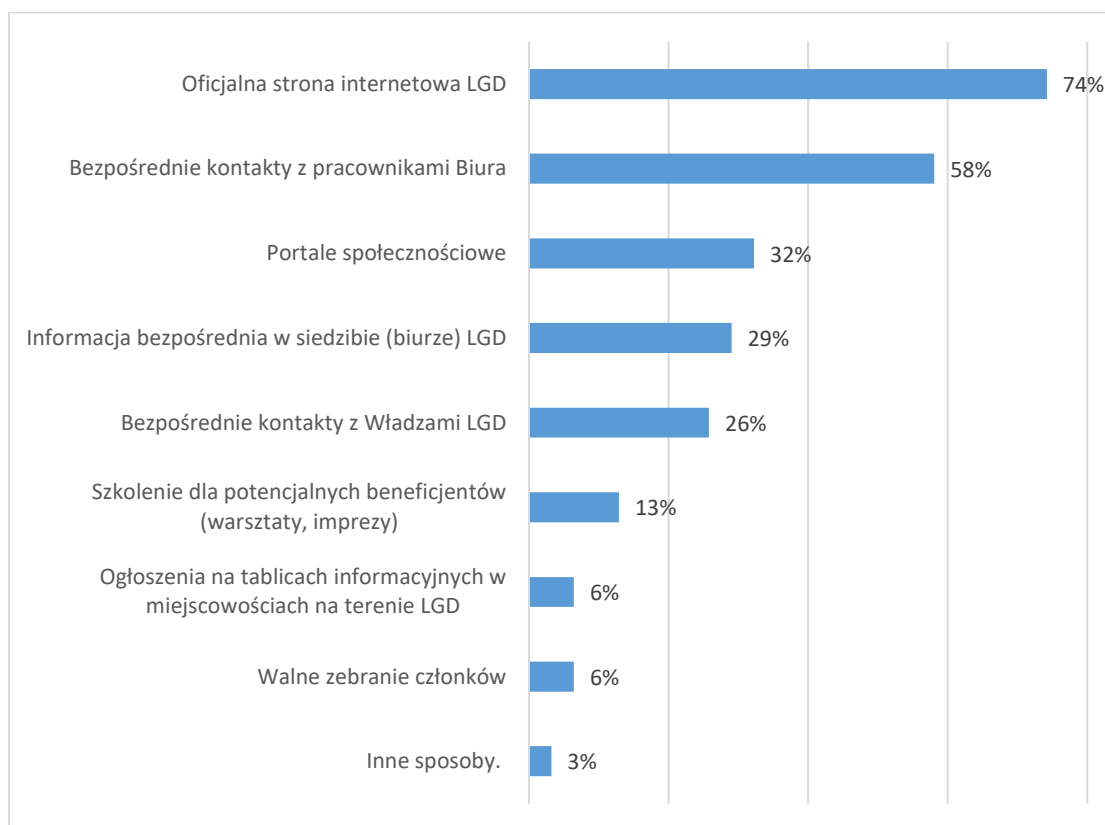
Wykres 20. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Źródło: badania własne

Najczęściej wykorzystywanym źródłem informacji o LGD jest oficjalna strona internetowa stowarzyszenia (74% wskazań) i bezpośrednie kontakty z pracownikami biura (58%). Rzadko informacje o stowarzyszeniu pozyskiwane są ze szkoleń, ogłoszeń na tablicach informacyjnych oraz ze spotkań WZC.

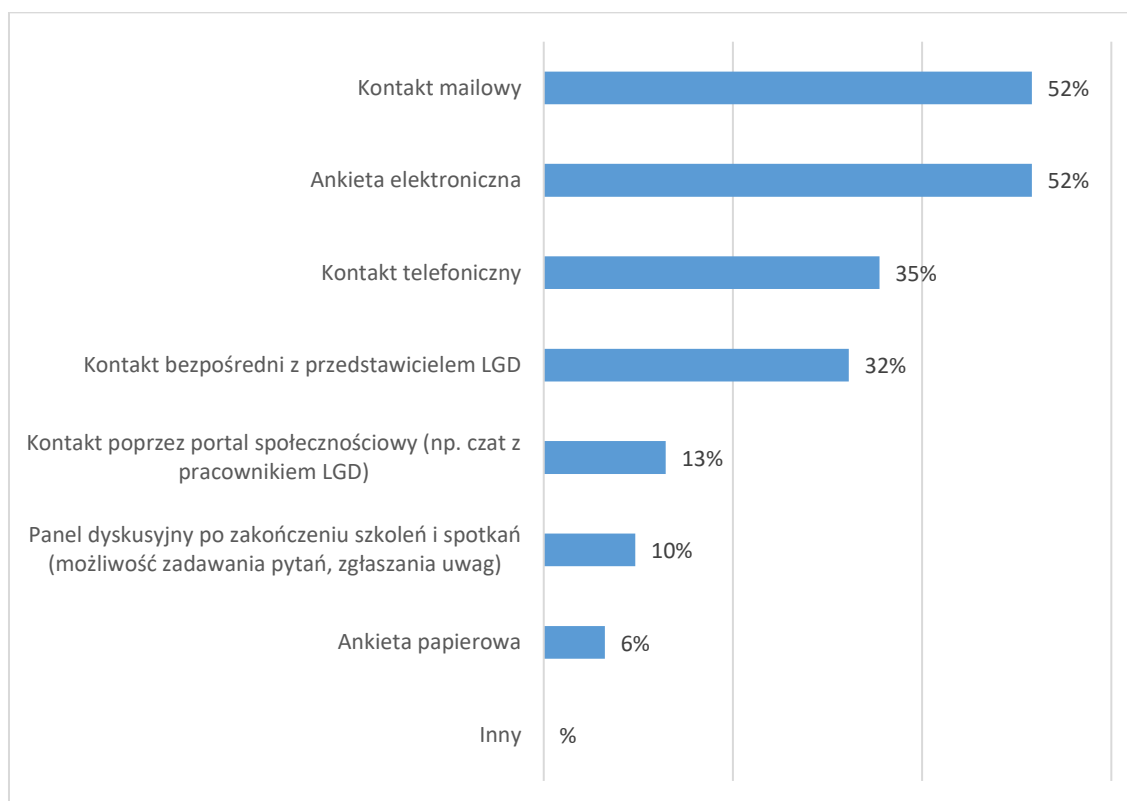
Wykres 21. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Ankietowani wskazali dwa, najlepsze ich zdaniem, kanały komunikacji zwrotnej od społeczności lokalnej do Lokalnej Grupy Działania. Są to ankieta elektroniczna i kontakt mailowy (po 52% wskazań). Rzadziej, 35% wskazań, za optymalny kanał kontaktu uznało rozmowę telefoniczną, a 32% chciałoby bezpośrednio kontaktować się z przedstawicielem LGD. Pozostałe odpowiedzi zebrały poniżej 15% odpowiedzi.

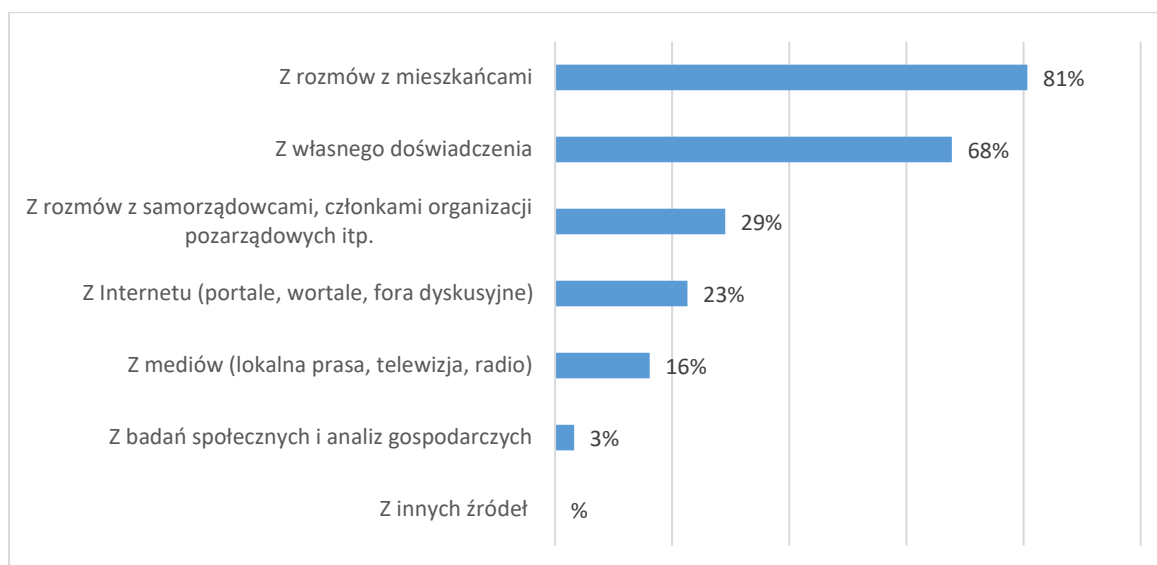
Wykres 22. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło: badania własne

Informację o potrzebach mieszkańców beneficjenci i wnioskodawcy czerpią przede wszystkim z rozmów z ludźmi i własnego doświadczenia. Tak odpowiada odpowiednio 81% i 68% respondentów. Rozmowy z samorządowcami są źródłem informacji o potrzebach dla 29% odpowiadających, a ogólnie internet jest źródłem informacji dla 23%. Media lokalne oraz badania i analizy dostarczają informacji o potrzebach mieszkańców dla 16% i 3% respondentów.

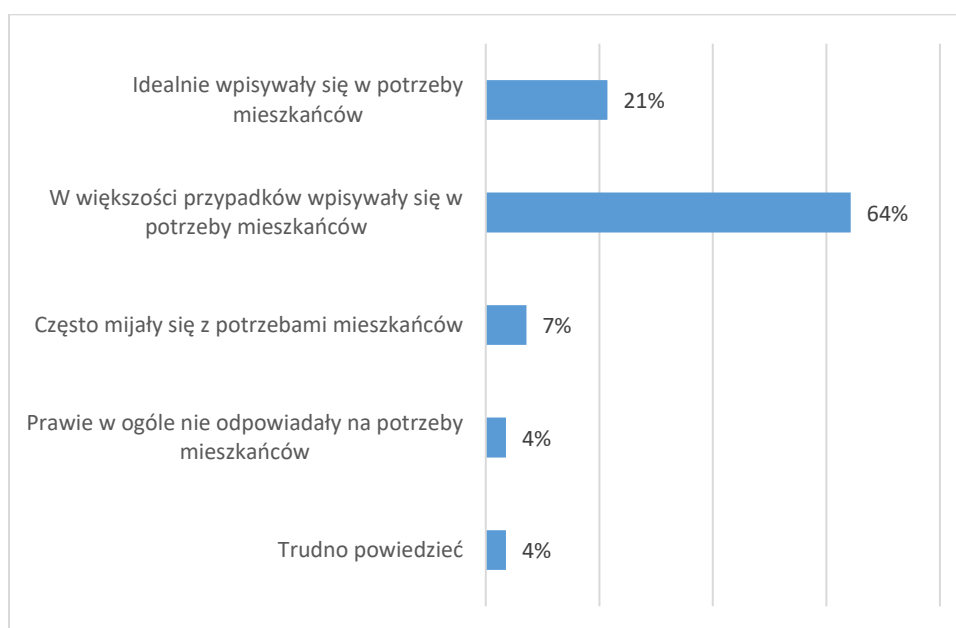
Wykres 23. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?

Źródło: badania własne

85% ankietowanych potwierdza, że nabory ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców, w tym 21% badanych twierdzi, że wpisywały się idealnie. Tylko 4% odpowiadających uważa, że nabory wniosków w ogóle nie odpowiadały na te potrzeby, a 7%, że miały się z potrzebami ludności.

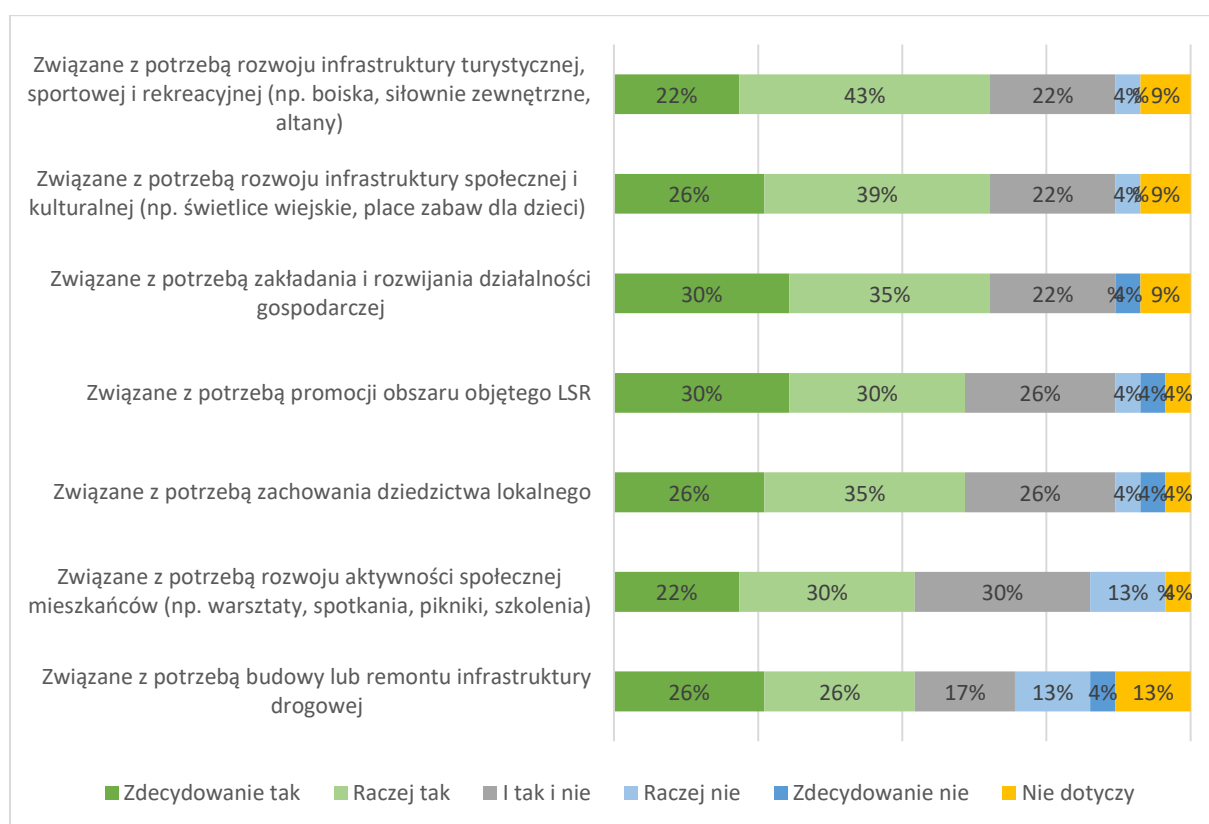
Wykres 24. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Źródło: badania własne

W opinii badanych nabory wniosków zdecydowanie pomagają w rozwiązywaniu lokalnych problemów. Najwięcej odpowiedzi twierdzących było przypisywanych rozwijaniu infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej oraz rozwijaniu infrastruktury społecznej i kulturalnej a także zakładaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej (po 65% odpowiedzi twierdzących). Najmniej, choć to ponad połowa odpowiadających (52%) twierdzi, że nabory wniosków pomagały w poprawie infrastruktury drogowej.

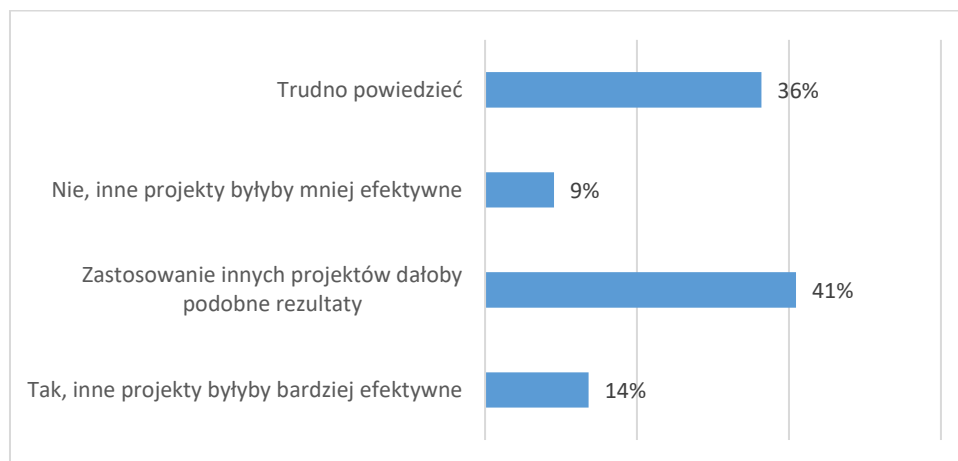
Wykres 25. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą?

Źródło: badania własne

Respondenci nie twierdzą, że prowadzone przez Stowarzyszenie projekty są unikalne. 41% uważa, że zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty. 9% uważa, że nie, że inne projekty nie byłyby bardziej efektywne. 14% wprost twierdzi, że inne projekty dałyby lepsze rezultaty. Co trzeci odpowiadający (36%) nie ma zdania w tej sprawie.

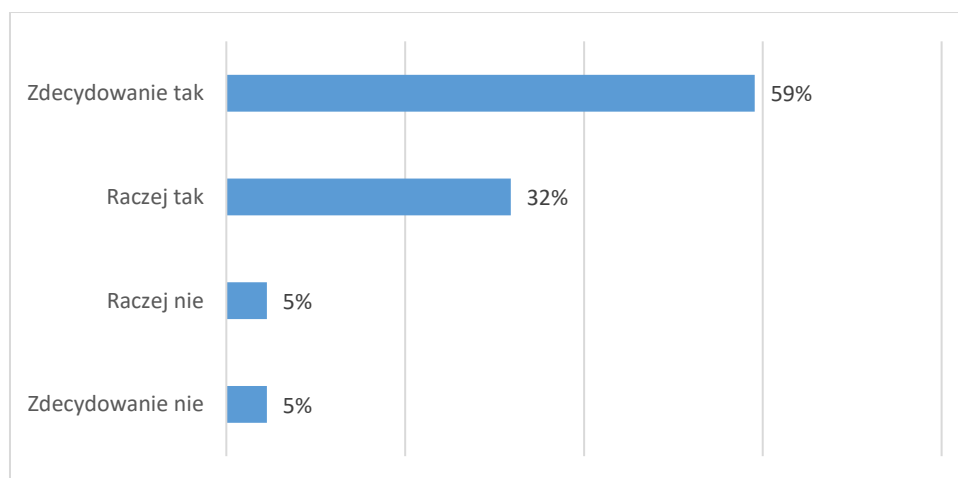
Wykres 26. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Źródło: badania własne

Niemal wszyscy (90%) ankietowani wnioskodawcy i beneficjenci uważają, że środki przeznaczone na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie. 10% uważa, że te pieniądze nie były wydane z korzyścią dla mieszkańców.

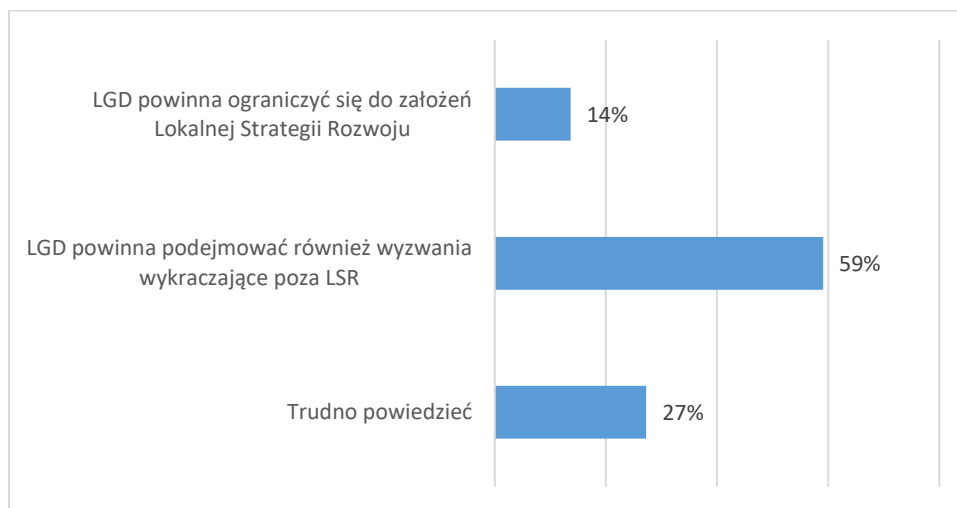
Wykres 27. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Źródło: badania własne

Ponad połowa badanych (59%) twierdzi, że Lokalna Grupa Działania powinna podejmować również działania wykraczające poza ramy strategii lokalnej. 14% twierdzi że Stowarzyszenie powinno skoncentrować się na założeniach LSR.

Wykres 28. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Doradztwo biura LGD

W latach 2016 – 2021 pracownicy LGD udzielili łącznie 547 konsultacji doradczych. Analiza ankiet prowadzonych z wnioskodawcami po konsultacji wskazuje na bardzo wysokie oceny zarówno konsultanta, jego kompetencji, przygotowania i zaangażowania. Wnioskodawcy są zainteresowani szerokim spektrum tematów szkoleniowych od informacji ogólnych przez szczegóły jak powinno składać się wniosek, po informacje na temat rozliczania projektu.

Ważne jest to, co znajduje się w *Sprawozdaniach z realizacji LSR*: „Wyższa jakość (bardziej merytoryczne) wniosków jest wtedy jak potencjalny beneficjent pisze sam wniosek lub co najmniej aktywnie uczestniczy w jego przygotowywaniu. Bardzo ważne są dwie kwestie: potencjalny beneficjent musi dokładnie zapoznać się z warunkami konkursu (dokładnie przeczytać informacje o naborze) i najlepiej żeby w trakcie przygotowywania wniosku konsultował się z pracownikami biura LGD.” Powyższy cytat potwierdza wcześniejsze ustalenia. To dzięki konsultacjom doradczym składane są lepsze wnioski i projekt ma zdecydowanie większą szansę na pozytywną realizację.

Tabela 14. Doradztwo w liczbach

	Liczba konsultacji
2016	56
2017	110
2018	119
2019	87
2020	74
2021	101
suma	547

Plan komunikacji i plan szkoleń

Przeprowadzono 19 szkoleń dla organu decyzyjnego i pracowników LGD oraz 27 szkoleń na rzecz beneficjentów.

Szkolenia dla pracowników LGD i organów zarządzających Stowarzyszeniem dotyczyło procedur oceny i kryteriów wyboru operacji oraz zasad wypełniania wniosków o przyznanie pomocy. Beneficjentów i wnioskodawców szkolono z zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Szkolenia dla beneficjentów pozwalały uzyskać niezbędne informacje dotyczących rozliczenia projektów i tworzenia biznesplanu. Przedstawiano beneficjentom podstawowe zasady ubiegania się o projekty grantowe.

Tabela 15. Szkolenia (wartość osobodni)

			Wartość miernika (ogółem) osiągnięta w związku z realizacją operacji
<i>Realizacja wykonanego planu szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników biura LGD</i>	Szkolenie dla organu decyzyjnego	szt	78
	Szkolenie dla dyrektor biura	szt	9
	Szkolenie dla pracowników	szt	63
	SUMA		150

Realizacja planu komunikacji zakładała bardzo szerokie działania nakierowane na podniesienie wiedzy i świadomości mieszkańców na temat wdrażania strategii. Cel ten realizowano wieloma narzędziami komunikacyjnymi. Prowadzono kampanię informacyjną, bezpośrednie spotkania z potencjalnymi wnioskodawcami oraz prowadzono badania satysfakcji. Szczególną

formą komunikacji było wykorzystanie imprez masowych, wydarzeń i spotkań lokalnych jako pretekstu do budowania rozpoznawalności LGD i znajomości LSR. Do tego w sposób ciągły prowadzono aktywną stronę internetową i profil na jednym z postaci społecznościowych.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

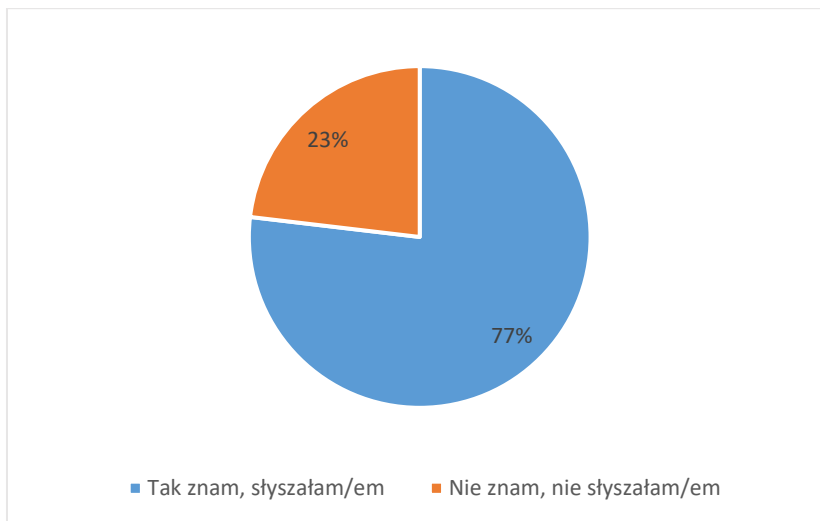
W latach 2016 – 2021 Zarząd spotkał się 77 razy, Rada obradowała 27 razy a Walne Zgromadzenie Członków 7 razy. W trakcie WZG zajmowano się między innymi zmianą lokalnych kryteriów oraz przyjęciem kryteriów wyboru dla koncepcji smart village.

	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady LGD	WZC
2016	14	2	1
2017	14	7	1
2018	11	8	2
2019	10	4	1
2020	14	4	1
2021	14	2	1
suma	77	27	7

Rozpoznawalność LGD

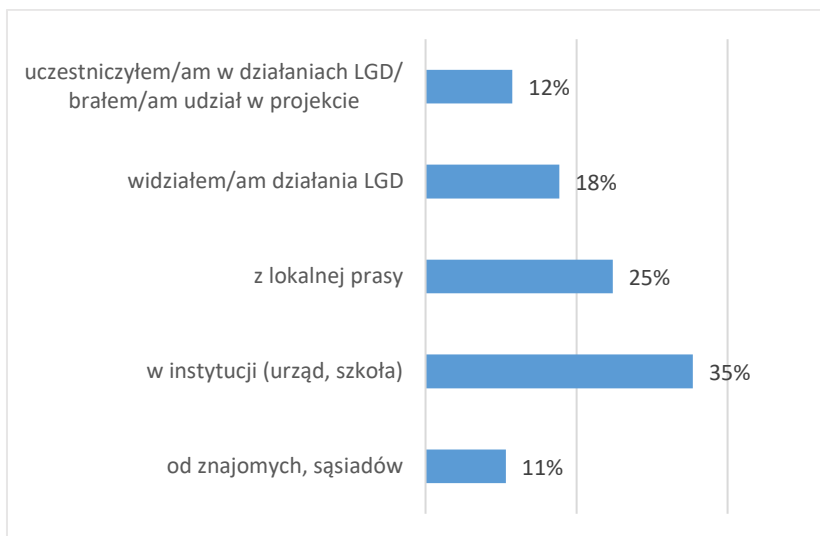
Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina” jest rozpoznawaną organizacją w regionie. 77% mieszkańców obszaru LSR zna LGD. Co trzecia osoba, 35%, dowiedziała się o stowarzyszeniu z instytucji (szkoła, urząd), a 25% z lokalnej prasy.

Wykres 29. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „Cieszyńska Kraina?”

Źródło: badania własne

Wykres 30. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

LGD w ramach programu KSOW zrealizowała projekt *Produkt lokalny, produkt turystyczny a kreowanie marki regionu*. Głównym celem operacji była promocja 12 gmin LGD „Cieszyńska Kraina”. W tym celu wydano przewodnik turystyczny. Odbyła się również konferencja związana z promocją przewodnika oraz kreowaniem marki produktów lokalnych i

turystycznych. Warto odnotować, że odbiorcami działania są nie tylko turyści ale również mieszkańcy. Dobre praktyki są inspiracją do realizacji własnych pomysłów biznesowych.

Stowarzyszenie angażuje się w wielorakie działania promocyjno – komunikacyjne. LGD bierze udział w dożynkach, imprezach okolicznościowych w tym kilkakrotnie brała udział w Forum Rolniczym Ziemi Cieszyńskiej. LGD od 2011 corocznie organizuje konkursu na Najlepsze Ciasteczko „Cieszyńskiej Krainy”. Konkurs dotyczy tradycyjnych cieszyńskich drobnych ciasteczek, które wypiekane są na święta oraz ważne imprezy okolicznościowe. „Cieszyńska Kraina” była współorganizatorem Strefy Kibiców w Wiśle podczas Pucharu Świata w Skokach narciarskich oraz była wystawcą na ekspozycji rybackiej i imprezie promującej lokalne produkty "RYBY, MIODY, WINA - TAKA PIEKNA JEST CIESZYŃSKA KRAINA". W 2018 odbyło się uroczyste podsumowanie działalności 10-lecia LGD "Cieszyńska Kraina". Podczas imprezy LGD promowała swoje osiągnięcia i projekty. W okresie 2016 – 2021 Stowarzyszenie publikowało w lokalnej prasie i internecie artykuły i ogłoszenia informujące o podejmowanych działaniach, możliwościach otrzymania dofinansowania oraz o zrealizowanych projektach.

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa

Tabela postępu rzeczowego wskazuje kilka przedsięwzięć, które wymagają ogłoszenia naborów, wyboru, realizacji i rozliczenia operacji. Z uwagi na cenzus czasowy ewaluacji trudno jednoznacznie określić ile pracy pozostało jeszcze dla LGD. Ogłoszone w 2022 roku nabory zgromadziły odpowiednią liczbą wnioskodawców, ale trudna sytuacja gospodarcza, inflacja i kłopoty z dostępnością maszyn i materiałów mogą odbić się na realizowalności wniosków nie tylko wśród przedsiębiorców ale i samorządów. To co wskazuje na optymistyczne rozstrzygnięcie i pełną realizację strategii to kompetencje, doświadczenie i determinacja pracowników biura i członków Zarządu Stowarzyszenia.

Tabela 16. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja	
				Umowy	Płatności
Tworzenie lub rozwój elementów promocji obszaru	Liczba utworzonych lub udoskonalonych elementów promocji obszaru	Sztuka	20	32	32
Organizacja imprez kulturalnych, także o charakterze ponadregionalnym	Liczba stanowisk promocyjnych podczas zorganizowanych imprez kulturalnych, także o charakterze ponadregionalnym	Sztuka	32	45	21

Organizacja imprez kulturalnych, w tym także niezwiązanych z lokalną kulturą i tradycją oraz imprez skierowanych do różnych grup wiekowych	Liczba stanowisk promocyjnych podczas zorganizowanych imprez kulturalnych, w tym także niezwiązanych z lokalną kulturą i tradycją oraz imprez skierowanych do różnych grup wiekowych	Sztuka	14	14	14
Budowa, przebudowa obiektów turystycznych/rekreacyjnych	Liczba wybudowanych, przebudowanych obiektów turystycznych/ rekreacyjnych	Sztuka	34	31	17
Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w obszarze turystyki/rekreacji	Liczba wdrożonych innowacyjnych rozwiązań w obszarze turystyki /rekreacji	Sztuka	9	10	8
Organizacja wydarzeń, w tym szkoleń z zakresu zachowań proekologicznych i OZE	Liczba wydarzeń /szkoleń z zakresu zachowań proekologicznych i OZE	Sztuka	12	12	0
Podjęcie działalności gospodarczej, tworzenie nowych lub utrzymanie obecnych miejsc pracy	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Sztuka	50	34	17
Rozwój działalności tworzenie nowych i utrzymanie obecnych miejsc pracy	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Sztuka	15	19	7
Rozwój przedsiębiorstw działających w obszarze turystyki/ około turystyki- przez podejmowanie działalności gospodarczej	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w obszarze turystyki/ okołoturystyki	Sztuka	9	5	2
Rozwój przedsiębiorstw działających w obszarze turystyki/około turystyki – przez rozwijanie działalności gospodarczej	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w obszarze turystyki/ okołoturystyki	Sztuka	6	5	4
Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w firmach - rozwijanie działalności gospodarczej	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje w firmach - rozwijanie działalności gospodarczej	Sztuka	6	6	5
Projekty/zadania służące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, w tym poprzez podnoszenie kompetencji	Liczba projektów/zadań służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, w tym poprzez podnoszenie kompetencji	Sztuka	16	22	22
Budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych	Liczba kilometrów wybudowanych lub przebudowanych dróg	Kilometr	2,5	2,552	2,552

Postęp finansowy

Postęp finansowy odpowiada realizacji rzeczowej. Mimo, że po stronie funduszy przeznaczonych jeszcze do realizacji mamy pozycje właściwie w każdym przedsięwzięciu to tylko kilka z nich jest znaczących. Najwyższe kwoty widnieją przy przedsięwzięciu dotyczącym budowy lub przebudowy obiektów turystycznych i rekreacyjnych. Jak już wspomniano wyżej, jest to przedsięwzięcie realizowane przez doświadczonych i dobrze przygotowanych do realizacji inwestycji samorządu. Ryzykiem jest natomiast nieprzewidywalna sytuacja gospodarcza i zmiany cen powodujące dezaktualizację kalkulacji inwestycyjnych. W przypadku przedsiębiorców dochodzą jeszcze ryzyka zmiany koniunktury, a realnym utrudnieniem jest również wydłużony czas na weryfikację wniosku w Urzędzie Marszałkowskim.

Tabela 17. Postęp finansowy – stan na 31.12.2021 r.

Przedsięwzięcie	wypłacone	zakontraktowane	pozostałe do realizacji
Tworzenie lub rozwój elementów promocji obszaru	85 152 €	0 €	854 €
Organizacja imprez kulturalnych, także o charakterze ponadregionalnym	54 899 €	12 951 €	3 564 €
Organizacja imprez kulturalnych, w tym także niezwiązanych z lokalną kulturą i tradycją oraz imprez skierowanych do różnych grup wiekowych	35 382 €	0 €	1 259 €
Budowa, przebudowa obiektów turystycznych/rekreacyjnych	778 806 €	80 863 €	518 502 €
Wdrażania innowacyjnych rozwiązań w obszarze turystyki/rekreacji	79 062 €	94 976 €	14 152 €
Organizacja wydarzeń w tym szkoleń z zakresu zachowań proekologicznych i OZE	0 €	52 502 €	1 087 €
Podejmowanie działalności gospodarczej, tworzenie nowych miejsc pracy	251 744 €	147 911 €	358 188 €
Rozwój działalności gospodarczej, tworzenie nowych i utrzymanie obecnych miejsc pracy	187 948 €	507 841 €	86 434 €
Rozwój przedsiębiorstw działających w obszarze turystyki okołoturystyki –przez podejmowanie działalności gospodarczej	68 493 €	0 €	40 279 €
Rozwój przedsiębiorstw działających w obszarze turystyki/około turystyki – przez rozwijanie działalności gospodarczej	152 940 €	14 240 €	108 300 €
Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w firmach - rozwijanie działalności	236 892 €	35 499 €	14 907 €
Projekty/zadania służące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, w tym poprzez podnoszenie kompetencji	59 908 €	0 €	2 392 €
Budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych	291 290 €	0 €	785 €

Opis projektów współpracy

LGD „Cieszyńska Kraina” brała udział w dwóch projektach współpracy. Pierwszy, którego koordynatorem była LGD "Dorzecze Wisłoka" to projekt pod nazwą *Wsparcie dla Rozwoju Ekonomii Społecznej – WDRES*. Projekt polegał na prowadzeniu działań szkoleniowo – doradczych oraz na wymianie dobrych praktyk wśród przedstawicieli jednostek samorządowych i podmiotów ekonomii społecznej. W ramach inicjatywy odbyły się dwie wizyty studyjne, dwie konferencje, targi ekonomii społecznej oraz cykl szkoleń. Powstała Pracownia Promocji Ekonomii Społecznej. Stworzono portal internetowy prezentujący ofertę lokalnych podmiotów ekonomii społecznej.

Drugi projekt współpracy, którego liderem była LGD "Cieszyńska Kraina" to międzynarodowe przedsięwzięcie prowadzone wspólnie z włoską LGD "TIRRENICO" nazwany *Turystyka Uwarunkowaniem Rozwoju i Szansą Terenu - TURIST z Sycylią*. W ramach projektu zorganizowano wyjazd na teren LGD na Sycylię oraz organizację imprezy kulturalnej. Wynikiem projektu były bezpośrednia obserwacja i nauka oraz wymiana doświadczeń na temat sposobów promocji. Ważnym elementem było poszukiwanie sposobów zróżnicowania i uatrakcyjnienia oferty kulturalnej obszaru LSR. Wystąpienie pandemii wirusa SARS-CoV-2 uniemożliwiło całkowicie realizację projektu zaplanowaną na 2020rok.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Jesteśmy w trakcie realizacji LSR. Mając na uwadze fakt, iż nie wszystkie operacje zostały zrealizowane jak też to, iż planowane wskaźniki rezultatu mają swoją wewnętrzną dynamikę trudno jest weryfikować realizację strategii w trakcie jej obowiązywania. Nie bez znaczenia w przypadku niektórych wskaźników jest też okres pandemii oraz obecnie niepewna sytuacja gospodarcza i międzynarodowa.

Dostępne dane pozwalają sądzić, że ogólne cele wyznaczone w strategii zostaną osiągnięte. Patrząc na dane historyczne w okresie 2015 – 2021 dochody gmin rosną, a bezrobocie spada.

CEL OGÓLNY 1	Wzmocnienie konkurencyjności obszaru LSR			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2024 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost średniego dochodu gmin z obszaru LSR na 1 mieszkańca	Zł	3 215,50	+5 % (160,77 PLN)	GUS/dane statystyczne

CEL OGÓLNY 2	Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego II	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2024 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost dochodów gmin z tytułu dochodów z PIT	%	97 640 479,00	+5% (4 882 024 PLN)	GUS/dane statystyczne

CEL OGÓLNY 3	Wzmacnianie kapitału społecznego na obszarze LSR			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego III	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2024 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Spadek liczby osób bezrobotnych	osoba	5 432	-1% (-54)	GUS/dane statystyczne

Ocena wpływu na kapitał społeczny

Zdaniem przedstawicieli Lokalnej Grupy Działania kapitał społeczny buduje się działaniami integracyjnymi. Organizacja warsztatów, możliwość spotkania powoduje że ludzie się integrują. Spotykają się, wymieniają się spostrzeżeniami. To jest bardzo ważne do budowy kapitału społecznego.

Kolejnym elementem budującym kapitał społeczny są projekty grantowe. Można przyjąć perspektywę, że niektóre z tych projektów, szczególnie operacje dotyczące zachowania dziedzictwa kulturowego są szczególnie istotne w budowie kapitału społecznego. Z uwagi na

zaangażowanie mieszkańców i społeczności lokalnej projekty tego typu „odciskają” pozytywne piętno i na beneficjenta, na społeczność i na Lokalną Grupę Działania.

Przedsiębiorczość

W opinii Lokalnej Grupy Działania wspieranie przedsiębiorczości jest traktowane ambiwalentnie. Przede wszystkim wsparcie powinny otrzymywać przedsiębiorcy, którzy pomagają społeczności i prowadzą działalność związaną z regionem. Zatrudniają nowych pracowników i płacą podatki. To są bardzo ważne profity wspierania biznesu. Projekty, które nie są powiązane ze społecznością lokalną, a tylko koncentrują się na samym biznesie w opinii przedstawiciela LGD są traktowane na drugim miejscu.

W poprzedniej perspektywie programowania wsparcie otrzymywały małe projekty dedykowane społeczności lokalnej. I mimo małego zakresu oddziaływania rzeczywiście wpływały na region.

Optymalnym rozwiązaniem jest wsparcie przedsiębiorczości, która związana jest z lokalnością. Chodzi o produkty, usługi, które są dla regionu charakterystyczne, np. rękodzieło, wytwórstwo lokalnych produktów spożywczych. Wsparcie „produktów lokalnych” może wywoływać efekt synergii. Wsparcie dostaje przedsiębiorca oraz region, który będzie „wysławiany” przez efekty działalności beneficjenta.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

W Lokalnej Strategii Rozwoju są wpisane projekty turystyczne, ale turystyka poza tymi projektami nie jest dodatkowo punktowana.

Na obszarze funkcjonowania LGD nie ma dużego zainteresowania wnioskami o prowadzenie projektów turystycznych. Okazało się, że mieszkańcy regionów turystycznych jakim bez wątpienia jest „Cieszyńska Kraina” sami nie chcą tworzyć i rozwijać przedsięwzięć turystycznych. Jeśli składają wnioski o prowadzenie lub rozwój działalności gospodarczej wnioskują o inne rodzaje działalności niż turystyka.

Grupy defaworyzowane

LGD przyznaje, że w czasie powstawania strategii dobrze zdefiniowano grupy defaworyzowane. Jednak przez 7 lat od powstania dokumentu widoczne są zmiany uwarunkowań rynkowych. Rynek zmienił się z rynku pracodawcy na rynek pracownika. To powoduje, że pierwotne założenia strategii nie mogą być realizowane, a dodatkowo LSR w tym aspekcie nie mogło być zmieniane.

Innowacyjność

Innowacyjność jest bardzo trudnym kryterium w ocenie. Rada LGD, która ocenia wnioski i przedsiębiorca, którego wniosek jest oceniany, zupełnie inaczej postrzegają innowacyjność. W opinii LGD pojęcie innowacyjności jest bardzo trudne, wręcz niemożliwe do dokładnego zdefiniowania. Innowacyjność to produkt, usługa lub proces nowy na obszarze LGD. Jednak w konkretnym przypadku „Cieszyńskiej Krainy” bliskość Bielska-Białej i Katowic powoduje, że bardzo trudno mówić o produkcie lub usłudze nowej na tym terenie.

Projekty współpracy

Projekty współpracy to bardzo dobra inicjatywa. Przedstawiciele LGD nie mogą wyobrazić sobie funkcjonowania bez wykorzystania kontaktów i znajomości innych LGD. Są w stałym kontakcie, co pozwala skonsultować jakąś sprawę w szerszym kontekście, np. jak Urząd Marszałkowski w innym województwie interpretuje konkretne zagadnienie.

LGD nie miało żadnych problemów z finansowaniem projektów współpracy. Stowarzyszenie finansowało je z własnych źródeł, nie brało pożyczek.

Ocena funkcjonowania LGD

LGD jest w dobrych relacjach z samorządami. Prowadzi konsultacje z gminami np. jeśli będzie prowadzony projekt współpracy na obszarze funkcjonowania LGD.

W czasie pandemii LGD nie prowadziła spotkań z beneficjentami. Działania przeniosły się do prasy lokalnej i na portal Facebook. W tych mediach pojawił się cykl artykułów o beneficjentach. Była to forma promocji Stowarzyszenia i wnioskodawców.

Z powodu bieżących prac, ogłaszanie naborów i wybór wniosków, Biuro LGD ma mało czasu na prowadzenie aktywizacji. Mimo istnienia stanowiska Specjalisty ds. Współpracy i Animacji Społeczności Lokalnej. Stowarzyszenie prowadzi akcję wspierającą tradycyjne ciasteczko Cieszyńskiej Krainy oraz inne akcje aktywizujące społeczność, ale nie jest to, w opinii LGD, wystarczające.

Ocena procesu wdrażania

Realizacja finansowa i rzeczowa była prowadzona zgodnie z planem. Okres pandemii spowodował czasowe zatrzymanie realizacji rzeczowej i konieczne było zatrzymanie projektów współpracy na rok, ale generalnie wszystko prowadzono zgodnie z harmonogramem.

Dużą trudnością funkcjonowania LGD był brak pracownika. Stowarzyszenie nie mogło przez kilka lat (3 zatrudnić 4 pracownika (było 3)). W tym czasie ogłoszono aż 7 naborów na

pracownika biura LGD, ale nie wpłynęła żadna oferta pracy.. Zgodnie z rozporządzeniem w Stowarzyszeniu musi być określona liczba zatrudnionych pracowników. Stowarzyszenie nie mogło składać wniosków o płatność w celu odzyskania refinansowania. Według rozporządzenia brak określonego stanu pracowników oznacza rozwiązanie umowy. Próba rozstrzygnięcia tej sprawy na poziomie ministerialnym nie udała się. W opinii Ministerstwa z uwagi na otrzymane środki LGD musi zabezpieczyć określoną liczbę pracowników.

W opinii przedstawicieli LGD stosowane w naborach procedury są skomplikowane. Szczególnie dla beneficjentów, którzy po raz pierwszy składają wniosek. Rolą LGD jest wtedy wyjaśnianie podstawowych pojęć i tłumaczenie zawichości całego procesu naboru wniosków. Szczególnie należy zwrócić uwagę na wnioski na rozwój i podejmowanie działalności. Tam znajduje się biznes plan. Sam wniosek ma 30 stron i instrukcja do jego wypełnienia ma 30 stron. LGD w takich przypadkach stara się wszystko wyjaśniać beneficjentom.

Kryteria stosowane w ocenie wniosków są ocenione dobrze. W LSR Stowarzyszenia „Cieszyńska Kraina” znajdują się grupy defaworyzowane, produkty regionalne, liczba nowych miejsc pracy, zastosowanie odnawialnych źródeł energii. Wszystko to, co jest ważne dla regionu znajduje się w kryteriach wniosków.

Wartość dodana podejścia LEADER

LGD współpracuje z organizacjami pozarządowymi, których jest dużo na terenie oddziaływania LSR. Współpraca odbywa się przy konsultacjach na temat strategii, ale też przy innych imprezach i wydarzeniach, np. w trakcie inicjatywy wypieków tradycyjnego ciasteczka. Między innymi dzięki wydaniu albumów z przepisami, LGD jest rozpoznawalne i zgłaszają się do Stowarzyszenia organizacje pozarządowe. Takie relacje z organizacjami to wartość dodana podejścia LEADER.

LGD stara się utrzymywać kontakt i dobre relacje z przedsiębiorstwami. Operacje są promowane na portalu społecznościowym Facebook oraz w prasie lokalnej. Kontakt jest łatwiejszy z tymi firmami, które zwracały się o pomoc do Stowarzyszenia przy pisaniu wniosku. Jeśli wnioski pisały dla przedsiębiorców firmy konsultingowe to taki przedsiębiorca bardzo rzadko utrzymuje relacje z LGD.

Potencjał dotyczący infrastruktury jest bardzo dobrze wykorzystany. LGD „Cieszyńska Kraina” to jedna z dwóch LGD w Polsce, która finansowała drogi. Sfinansowano 2,5 kilometra dróg. Powstały tętnie oraz pumtracki. To wszystko jest odpowiedzią na potrzeby społeczności lokalnej i jest przez mieszkańców wykorzystywane. Efekty prac Stowarzyszenia są promowane i mieszkańcy wiedzą kto był inicjatorem tych operacji (są tablice informacyjne, informacje w mediach).

Projekty są komplementarne. Mimo różnic wszystko łączy się w jeden obraz. Dobrym przykładem są ścieżki rowerowe i dodatkowa infrastruktura, która powstała obok ścieżek. Najpierw powstały ścieżki (projekt jednej gminy) następnie tężnie (druga gmina), a ostatecznie pumtracki (kolejna gmina). Działania gmin i LGD uzupełniają się i to wszystko wzbogaca społeczność lokalną.

LGD bardzo dobrze ocenia współpracę z Samorządem Województwa. Stowarzyszenie jest poinformowane o tym co się dzieje w Samorządzie. Podobnie jeśli źródłem informacji jest Ministerstwo, wtedy Samorząd szybko przekazuje informacje.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Funkcjonowanie Partnerstwa w znaczącej mierze opiera się na współpracy z samorządami. Gminy posiadają zasoby w postaci wykwalifikowanych pracowników, dysponują sprawną organizacją i stosunkowo stabilnymi funduszami. Dobre relacje z gminami sprawiają, że LGD może skupić się na aktywizacji mieszkańców i organizacji pozarządowych. Dzięki aktywnym stowarzyszeniom i grupom nieformalnym rola sektora pozarządowego wzrasta. Znaczące kwoty przekazywane na przedsiębiorczość nie powodują zwiększenia zaangażowania sektora gospodarczego w bieżące funkcjonowanie LGD. Utrzymanie właściwego balansu interesów poszczególnych sektorów wymaga poprawy pozycji przedsiębiorców w Partnerstwie.

Przeprowadzona wśród przedstawicieli gmin akcja promująca projekty grantowe nie spowodowała masowego zainteresowania organizacji pozarządowych na obszarze objętym LSR. LGD nie organizuje wielu projektów grantowych z uwagi na małe zaangażowanie organizacji pozarządowych. Rekomendacją dla LGD jest wzmocnienie wysiłków w celu rozbudzenia aktywności organizacji przede wszystkim poprzez zaplanowanie w kolejnym okresie programowania większej liczby projektów grantowych.

Przedsiębiorcy mogli liczyć na wsparcie w wymiarze ponad połowy budżetu LSR. Nabory na operacje na rozpoczynanie i rozwijanie działalności gospodarczej na zasadach ogólnych cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców. Znacznie trudniej było zachęcić potencjalnych beneficjentów do przedsiębiorczości ukierunkowanej na turystykę. Wydaje się, że kanalizowanie funduszy w specyficzną branżę nie jest najlepszym rozwiązaniem i należy przemyśleć ten model w przygotowaniach do kolejnego okresu programowania. Niezależnie jednak od zainteresowania funduszami dla przedsiębiorców istnieje problem z zaangażowaniem beneficjentów w funkcjonowanie LGD po rozliczeniu operacji. Rekomendacją jest znalezienie modelu systematycznego aktywizowania i włączania przedsiębiorców do społecznej działalności Stowarzyszenia.

Funkcjonowanie Stowarzyszenia opiera się przede wszystkim na działaniach biura LGD. Pracownicy biura mają rozległy zakres obowiązków. Przede wszystkim odpowiadają za organizację i przeprowadzenie naborów wniosków, wspomagają Radę w procesie weryfikacji i ceny operacji oraz opracowują i przesyłają dokumentację do Urzędu Marszałkowskiego. Prowadzą działania w ramach planu komunikacji, planują i organizują szkolenia angażują się w aktywizację społeczną mieszkańców. Wszystko to spotyka się z bardzo wysoką ocenę wnioskodawców i członków LGD. Jakość pracy doceniana jest zarówno w aspekcie profesjonalnym jak i organizacji pracy oraz kultury i przyjaznego podejścia do klientów. Rekomendacjom dla władz LGD jest dbałość o warunki pracy personelu biura od przyjaznej atmosfery, poprzez wartościowe szkolenia aż po satysfakcjonujące wynagrodzenie.

Organem Stowarzyszenia, który odpowiada za jakość wniosków przyjętych do realizacji jest Rada LGD. Wybór odpowiednich wniosków jest warunkiem ich sprawnej realizacji i w

konsekwencji osiągnięcia wskaźników LSR. Ogromną rolę w tym procesie odgrywają pracownicy biura udzielając bezpłatnego doradztwa i w ten sposób podnosząc jakość składanych wniosków. Niemniej władze LGD powinny dbać o jakość kryteriów wyboru operacji, narzędzia warunkującego sprawną pracę Rady. Drugi, nie mniej ważnym zadaniem członków Rady jest ich rola społeczna. Reprezentując poszczególne gminy są również reprezentantami LGD w terenie. Wymaga to od członków Rady pewnych kompetencji osobistych, społecznych i komunikacyjnych. Właśnie o te aspekty władze LGD powinny zadbać, w szczególności organizując dla członków Rady szkolenia wykraczające poza proces wyboru operacji.

Znaczącym problemem utrudniającym funkcjonowanie organizacji jest stopień biurokratyzowania w zakresie realizacji LSR. Mało przyjazne dla wnioskodawców procedury powodują, że niezbędne jest stałe wsparcie ze strony pracowników biura w zakresie szkoleń i doradztwa. Rozbudowane wnioski oraz skomplikowane biznesplany stanowią problem nie tylko dla wnioskodawców ale również dla oceniających wnioski członków Rady. Weryfikacja tak obszernej dokumentacji kumuluje się z koniecznością przygotowania dokumentacji pozanaborowej po stronie LGD. Dodatkowe wielostopniowe weryfikowanie zależności i potencjalnych powiązań nie zmienia stanu faktycznego, a powoduje jedynie zwiększenie ilości pracy i powiększanie niepotrzebnej dokumentacji.

Zmiana sytuacji gospodarczej i społecznej w tak znacznym okresie jakim jest czas realizacji strategii powoduje, że staje się ona mniej aktualna. Diagnoza i konsultacje społeczne dotyczą jedynie kryteriów i kosmetycznej zmiany wskaźników. Wydaje się, że większa elastyczność dotycząca przedsięwzięć i wskaźników możliwa do stosowania w trakcie wdrażania lepiej przysłużyłaby się rozwojowi lokalnej społeczności. Oczywiście ten aspekt nie jest uzależniony od LGD, ale trudno nie uwzględnić go w rekomendacjach.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin	12
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?	23
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”? ...	24
Wykres 4. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:	25
Wykres 5. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:	26
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?	27
Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?	27
Wykres 8. Jakie są powody zmiany miejsca zamieszkania?	28
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	29
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	29
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	30
Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	30
Wykres 13. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 roku realizowano projekty ze środków unijnych?	31
Wykres 14. Ile projektów zrealizowano?	31
Wykres 15. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?	32
Wykres 16. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?	33
Wykres 17. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:.....	34
Wykres 18. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD	34
Wykres 19. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD.....	35

Wykres 20. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach: .	36
Wykres 21. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?.....	37
Wykres 22. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?	38
Wykres 23. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?	39
Wykres 24. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	39
Wykres 25. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą?	40
Wykres 26. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?	41
Wykres 27. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	41
Wykres 28. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?	42
Wykres 29. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „Cieszyńska Kraina?”	45
Wykres 30. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?	45

Tabele

Tabela 1. Ludność ogółem	14
Tabela 2. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicznym na 1000 ludności 15	
Tabela 3. Liczba budynków mieszkalnych w gminie.....	15
Tabela 4. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	16
Tabela 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem).....	17
Tabela 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.....	17
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej.....	18
Tabela 8. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	19

Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	19
Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani ogółem.....	20
Tabela 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach)	21
Tabela 12. Miejsca noclegowe w lipcu	21
Tabela 13. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na jednego mieszkańca (w złotych).....	22
Tabela 14. Doradztwo w liczbach	43
Tabela 15. Szkolenia	43
Tabela 16. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.	46
Tabela 17. Postęp finansowy – stan na 31.12.2021 r.....	48

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radę LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
 - a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie ngorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają władze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD

Ocena funkcjonowania LGD

Szanowni Państwo,

głównym celem funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 opracowanej wspólnie z mieszkańcami naszego regionu. Strategia ta realizowana jest przez szereg przedsięwzięć, których zadaniem jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

W ramach podsumowań wdrażania programu oraz wypełniając zapisy zawarte w Strategii przygotowaliśmy ankietę. Zarówno podczas tworzenia dokumentu jak i teraz Państwa zdanie jest dla nas niezmiernie istotne.

Wszystkie dane pozyskane w ramach tej ankiety będą traktowane poufnie, a analizy dotyczyć będą jedynie uogólnionych opinii.

Prezes LGD

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów				

2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						
3.	pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych						
4.	informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD						
5.	prowadzenie działań informacyjnych i						

	promocyjnych dla mieszkańców						
6.	współpraca z innymi LGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji**

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Bezpośrednie kontakty z Władzami LGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa LGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
6. Portale społecznościowe
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów (warsztaty, imprezy)
8. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD
9. Inne sposoby. Jakie?

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)
7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)
8. Inny, jaki?

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? **Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł (jakich?)

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Lokalną Grupę Działania odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Często mijaly się z potrzebami mieszkańców
4. Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)? Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						
2.	Związane z potrzebą budowy lub remontu						

	infrastruktury drogowej						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, place zabaw dla dzieci)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, altany)						
5.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)						
6.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego						
7.	Związane z potrzebą promocji obszaru objętego LSR						

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne
2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty
3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne
4. Trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju
2. LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR
3. Trudno powiedzieć

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Brenna
2. Chybie
3. Dębowiec
4. Goleszów
5. Hażlach
6. Skoczów
7. Strumień

8. Zebrzydowie
9. Istebna
10. Ustroń
11. Wisła
12. Szczyrk

16. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. od 18 do 25 lat
3. od 26 do 35 lat
4. od 36 do 50 lat
5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, KGW lub OSP)
3. Przedsiębiorcą
4. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury)
5. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców

Zapraszamy Państwa – mieszkańców naszego regionu do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie. Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować Lokalną Strategię Rozwoju do potrzeb mieszkańców i regionu.

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						
3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						
9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-					

	sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					
4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					
5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem rady/komitegu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafę wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogą rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie

4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak
2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?)

8. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 r. realizowano projekty ze środków unijnych?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Nie

9. Ile projektów zrealizowano?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Od 1 do 5
2. Od 6 do 10
3. Więcej niż 10

4. Nie wiem/trudno powiedzieć

10. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Trudno powiedzieć
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

12. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Ani tak, ani nie
3. Nie

13. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

14. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

15. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania na rzecz osób do 25 roku życia
13. Działania na rzecz seniorów
14. Działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu

16. Czy zna Pan/i Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak znam, słyszałam/em
2. Nie znam, nie słyszałam/em

17. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów
2. w instytucji (urząd, szkoła)
3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania LGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

18. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki?

19. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

20. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

21. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne
5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

22. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

23. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 25 lat

3. 26-35 lat
4. 36-50 lat
5. więcej niż 50 lat

24. Miejsce zamieszkania:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Brenna
2. Chybie
3. Dębowiec
4. Goleiszów
5. Hażlach
6. Skoczów
7. Strumień
8. Zebrzydowie
9. Istebna
10. Ustroń
11. Wisła
12. Szczyrk
13. Inna gmina

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
 - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut